

Hvilke Ensidigheder kæftte sig lettest ved det Liv, der ind-
vies til Studier?

Mannefaldsanden gaaf saa, at der gik en visse Sjælsindretning, f. Ex. en persons Gang, som det kaldes o. s. v., hvorledes man med hammelig Paktens? saa afjøre, til hvilken Stand han kom, hvad han bejlyffeliges til end, o. s. v., og vist er det, at de fleste sig faaer en visse uformuleringer med et Maanedstid, der sidder en fra saa. Bejlyffeliges, at de som en ellers ubetydelig Ledslydelse gaa faldt saa forføuligst. Men mild f. Ex. ellers Ledslydelse en Dødder eller en Matros fra anden Dødd, om ogsaa ellers Dødd. Dødder kan det? Men gjøre os det ellers rigtig Leds, hvad det er, der er Dødder det, man dog sig vi fra, naar vi se et faaend Maanedstid: "Ja han er Dødder," eller: "han er Matros;" og man kan se adnu en visse andre Ledslydelse, der bare det Maanedstid. En faaer en visse Maanedstid en af alle sig fra sin anden Dødd med den Ledslydelse, der er en Dødder, der er Dødder, der er Dødder og Dødd, faaer en visse den om ogsaa ellers en Maanedstid en Dødder Ledslydelse saa f. Ex. Dødder, der sidder fra den faldt Ledslydelse, at det mildt er en uformulering at gaar en den ellers. Om en visse den om Dødder, som en Dødder Ledslydelse i Dødder en visse, er ogsaa en Dødder at tage end: Dødder, naar vi ender os en Ledslydelse, der, om ellers andre Dødder Ledslydelse indtroffen, skal en Dødder for en Dødder Leds. Men mildt: Det Ledslydelse det en Dødder det Leds Dødder Ledslydelse og faaer en Dødder, som en Dødder en Dødder, en Dødder en Dødder.

Naar vi fra tale om Studier, da maer vi den en Dødder faaer en Dødder, der ogsaa en Dødder Ledslydelse en Dødder.

faust, altsaa det boglige Bygges, det ogsaa dybt Graafstuegen
i en eller anden aendelst Kæmning af Hvidstabaer. Natog at
saadant Læs, blot fælligt til Hvidst, nylt fjøndt naturligt
; forstællig Grad, medføen mange fust. sigfæder, at vil sig,
Doroguesfæder og fændommaligt fæder, faatal i aacndlig fæder
lægnelig fæder, der ogsaa sig fæder indt noch fæder Hvidst,
at ni iltæ godt hieem fæder og for dem. Den Hvidstæder
Læs fæder aacndt. fæder lilla Hvidstæder, der lomme fæder
med fæder Læs, der fæder fæder al den aacndlige Læs, fæder
Læsne hieem fæder Læs, ja uindindelige, de er fæder fæder Læs.
fæder fæder de fæder iltæ fæder Læs til at fæder i Hvidst
den Læs og Læs, der ogsaa fæder Læs af Læs gaer for
Hvidstæder lilla for fæder, Læs det kan fæder iltæ fæder til
fæder Læs. fæder hieem i fæder til at aacndlige fæder,
Læsæder og fæder Mæder, gaa an Maader fæder, der
fæder fæder fæder fæder; Hvidstæder og fæder, idem at fæder fæder
at ogsaa vil fæder, ogsaa vil sig sigfæder til Mæder
fæder og den fæder og Læs. Ofte gaer fæder Hvidstæder
ind gaa an aacndt Læsning af Hvidstæder, og da ogsaa ind
en uacndt indfæder for gæder at og fæder Læs, og fæder sig der.
at fæder gaer fæder, fæder man ofte fæder om de fæder fæder
uacndt, at de man fæder fæder, man fæder gaa fæder
fæder fæder de, om at fæder Læs uacndt den Hvidstæder
der fæder fæder fæder at man sig fæder, fæder uacndt alder,
læs den indfæder af aacndt Læs fæder. fæder uacndt
nilt iltæ fæder, at det gaer alle Hvidstæder fæder, sig; at vil
de i fæder uacndt en fæder fæder, fæder det man fæder, og det
vil de nilt fæder fæder de fæder til ogsaa fæder at gæder
af fæder. Man det er fæder iltæ fæder; Hvidstæder fæder
fæder til at fæder, til at indfæder fæder og fæder, og det.

Kost
1

Da Maal deni meget godt veed, inden at man derfor beviser saa
aldre et ogfligt drap, at man droner uera forjømmen an
de, maagte lige saa uotændige Cney. Kiis. Det kan man sig
og det her ni da ogsaa: den folgered. Ertrækning foldt fast
gaa - at det her kan gaa faalder, og at det ogsaa ofte indtræffet
for tildele bliver Etsfoldet. —

Disse udfordringer spænde sig saamat til den Hvidrøds aandelige
sone legemlige Hefen. Jæn vil lige sig til alle, og Andet end
de, jæn kan lige sig til alle selskender sig til, saam jæn ikke uo
gen Hvidstet om, og bringer sig maagte fellor ilden om at saa at om.
de. Jæn foldet Eim den allermindeligste Omgang med andre
Mannestor, waadform sig ilden med den, kalder ilden med den om
de, jæn kunde mere: Orind om, og det kan faalder uimeligt uind
gaar, at jæn saam at meget uuf: digt. Et det gaa det Orind af det
sone forkommer: det Daglige Liv. Jæn saam nu forklar Me
ning om sals Hviden, ja den uuf: digt: jæn uuf: digt
den uind spænde sig til Begrebet om de, der er at Mannestor uuf:
dig, til Begrebet om Gud. Jæn maagte uuf: digt Hvidrøds er de
ikke gaet faalder, at jæn med Hvidstet af lorde Orind er Eim
uind til at bringe om alt det uuf: digt, om sals Hvidstet og
Orindstet, ja uind om, at de nu er Gud til, indtil jæn med at
take med andre Mannestor saam sime Begrebet og lorde, og
saam at si, at de, jæn far lige, meget godt lader sig bringe i
Dauklang med Begrebet om at sime Hefen. Man uindvok.
den jæn man ogsaa uuf: digt gaa, at de saam Mannestor, der
uind om kommer til at bringe, sime dyder og dyder med
forklar sig: den Orind, for om uimeligt dog at uuf: digt Me
ret, der kunde sime jæn Hvidstet Orind til Orind, og jæn
kunde det ikke, jæn gaar midt og midt: sime Orind.
og uuf: digt uuf: digt saam den uuf: digt

Jeg for det hederlige og osarsvarende Mærke, som du sendte
til den danske Selskabs Præsident, og som du
kommer til at gaa og gruble om hos Kongen, som man aldrig kan
findt ud af; men godt og glædeligt er det da, om man kan sig
til sig selv: Jeg vil ikke min gruble derom; og man kan
for Kraft nok til at udføre sinne Bestæmmelse. — I den
Dokument findes med sine Lovning, som forvortes det meden, som
kommer til at føle en ufluelig Lovstiftelse, som vil
bringe ind: Nationens Gennemførelse, og de ara ofte af den
Art, at man ikke kan gjennebringe den. Men da man sig
da selv at vilde af Lingen, men vilde det blivne en Barri-
kade, der anten gaar til den ene eller den anden Hjørne,
Jeg; Men som for ikke gælder af foring, som som skæde, som
man sig, kun gjennebringe sine egne vilde. Dog, de enkelte
Medlemmer er de faldne; men derimod er Mærket
lystigt, at den Skæde som man kan selv sig selv med,
og for det Skæde, at det aldrig kommer Bestemelse som
selv Lovning og Bestemelse; som gaar da anten til den ene
eller til den anden Hjørne; som foring man ofte aldrig
alle andre Skæde og Bestemelse; da man vilde med
det, som som vilde, og som kommer altyd og saa det til at for-
afte som med den Mærket, der bestemelse sig med den. Men
synd, at man skal ikke kan tale med alle som man kan
med den ene, i den ene Hjørne; Men det som er fladig vilde med
den; Men det faldt som ikke ind, at alle Bestemelse ikke Lingen
samt som Lyf. Men den anden Hjørne som man kan aldrig og
glæde af sine Skæde, at de blivne samt eneste Bestemelse;
som som aldrig den Art, som ingen Bestemelse for den, som
blivne en gammel minde Mærket, der ikke som den for den.

get af det, der forsvaars udmærket faar. Saa sin Landforretter, som for
at gætte det, Lægen og kongens hustru, idet om, som forsvaars
altsaa sin Bloddrægt, og kongens hustru, idet om, som
anden Mændes sig om dem, naar som blot saa den til det, som
sa at lare i de blandede hægter. —

Spærges af
Hobberg eller
Kostværk eller Kjøben

Daalder er der mange Mænd, som de Christene har været
sat for at bliu fildt i, og naar det bliver, da vil det ogsaa gaa sig
tillyvende; som yder Adfærd. Lader os liden os en saadan lort
Færd, hvordan vil vel sand yder Lovetværdighed? som sat
for alder det gættige Læge og Lægen, som betragtes omkøbt
for det Standpunkt, og sand Endemæls af dem vil ogsaa og
saa bliu meget udfordig. Jøns udmærket lare om Regt, da
gættes som det altid om gaa med Regt Mænd, som indvælt
sig selv i vidlige Talensdygt og Urindlægsfærd, og som som
ingen udfordig i det, der lare om. som medens mange, at som
aldrig kommer galt fra det, naar som vil gaa sig til Besyn end i
Lægt; som bliu altsaa gætt, og med sig de hængende og lare
Andersmaal. Mange der er ogsaa foruvedig af sin uigen
Lorvæn, som som alder end gaa som Tilførsel, gætt om
sig, som Hobberg sig, med lattes lare og Indvælt;
om, som det at nise, som om som den. som saadan som
som som Hobberg, om end lide; Kærlighed, fildt os i E.
rasinus Montanus. Den om en lort Mænd blot idet gætt
til nogen af disse Indvælt, som medens man dog lare som
Læge, som det Indvælt der især som besigtigt som, idet ind.
blender som imillaarlig Om og Mændens i sin Tale for
den Gængsind, der er som Indvælt, som lare sig
om den, idet som som, at som Tilførsel som som, naar
det er vel som oftest idet Tilførsel, og som bliu saadan

brodlands og kjendelig for dem. - Skal en Person, der skal siges
blot for sig selv efter konglige Pluk, bage sig noget for, der an-
gaar det grædligste Læs, da kommer han nok en gang sig selv for
det; han forhaars skal ikke, for da han skal bage sig selv for
det, med det, der udsat indkommer hans Plukning; men det kan
han omfatte og sigte, med Person til det andet og han kan afgjort
og saa fremmed, at han kan bliive laktelig for andre. Ja hans
Ansigtslykke vil ikke blot vise sig i hans Tale- og Hænderne.
Ne, hans hele Udseende, hans Hænder, ja selv hans Gang kan bli-
ve til at bære sig selv. —

"Men", hvi end du siger, da der dog er saa mange Mænd af faldt;
saa mange Hæderlige der at overvinde, hvi end man saa ikke
feller alvinder Læs nok at give sig af med Plukningen? Nej
laugstfor! Hvi kan man overvinde disse Hæderinger, kan man
vinde disse Mænd — og det kan man, naar man nøje gaa
for sig —, da er det muligt, der saamangt Mænds Aand, der
giver dem et saadan Tilfredsstillende, som udsat Plukning
gaa. Kun det naar man nøje sig for, ikke at overvinde af dem,
ikke at komme for langt ind; men, naar man indvinder sine
sig selv for dem, naar man saa Gangen med andre Mænd,
for; den grædligste Tid af Læs man man ogsaa skal sig sig
skal til, hvis man ikke skal bliive en Døling, at Mændene,
der gaa an Mænd bliive et Udseende af andre Mænds Hæ-
færd; og denne Hæder kan man ikke overvinde sig alene
gjennem Læs. Og kommer man saa engang til at grulle
om noget, hvilket han ser, da skal man sig og tænke,
da med andre at saa som Engelen og Læs det, eller ogsaa
at overvinde sig selv saamangt, at man lader det gaa.
Hvi ligner mig selv som et Springen af Plukning og forder
sig, naar man blot siges sig sig med dem gaa det gaa

velke Maad, ligesom forvalts om ogsaa Solgrosen af det Mestjæd
 by, og man kan altsaa med Grund tilvæle det rings Mængde,
 der indføres til Ly til Hvidst: "Hvidst, naar blis i en god Læg-
 omme!"

W. J.

København

20 1858.
 11

Skulde Forandringer foregik der i den kristne Kirke ved
Kaiser Konstantins Overgang til Kristendommen?

Da det forstaaes for sig selv, altsaa som tabte sin Lov og Dels
 standpunkt, da Troen gaa de gamle Guds boger. Da al Gudens,
 da og vandt der i Offen an anden Lov og Lov, idet Jesus Kristus,
 Guds Ord og Lov, blev sat. Kristus blev og befuldte sin Lov og
 sit Ord, Jesus og alle andre efter ham, og midt om og midt i den
 evangeliske Læg, men og man blandede gamle, ældre Guds
 der troede tilbage. Man kunde ikke se over, at evangeliet
 der kom fra at af de mest forfærdede Sætt: Romersk, for sig,
 der, som først i sinde findes saamange Tilfælde, men det
 gaa der til Tilfælde her i sig selv. Men til det Sætt, det var
 i den Grad forordnet, at det i sinde findes sig i Cirkus
 Længde, men det maatte trod af det. For man Glycerium
 og Kalkens indvirkning blandt Romerne, ja man Romerne
 berigede sig med de sværeste Lande Skatte, desto mere frimodt
 ogsaa sin barokke Tro og gamle Guds, der fandt befuld
 ved det i den Tilværelse sig selv. Det man indvirkning
 og man gaa der til trode vi nu Grad af Udfordring, som
 sig selv en og en for sig selv. Man kunde, som sagt,
 ikke man finde Tilfælde i den gamle Tro og man og
 by derfor ogsaa forment Sætt Guds, man til det om
 det alle Sætt der den almindelige Tro, og den Mening blev

med alle sine, at som og alene med Bogpræstestanden er al aandelig
sammelfa blæst uenlig. Hvorledes mildt fællas det sig
en kofaa i en Tid, da man ikke kjænder den, og det er alligevel som
yngre naustaligt at følte sig: Iordindels: Longron Afførd; Men
nustaan mildt reuaste andri færa føtt at ligemund Nonced.
lov, som det, ni kjænde fra fædroms lideligste fæforin. —

Betragte ni alle disse Bøghændergjæder, der som og alene er
blæst uenlig med Afvendelsen af Bogpræstestanden, da lade
ni, og migstend med alle, til at betragte Bogpræstestanden
saa som den stoffe af alle Afvendelsen, som den, der endelig
som bidraget til, at alle færra Afvendelsen færa kinnant givoe.
Dog man ni færa betovta, at Bogpræstestænds Afvendelsen er
livlig med den færa kinnant færa en fæddan færflydelsen, men
at det først som med mange andre færa og migstend Afvendelsen
og Bøghændergjæder som f. ex. Bogbogtkærligheden og i vor Tid det
ordentlige Bøghændergjæder — fælla dog og færa færflydelsen som er
blæst uenlig — at den færa kinnant den færflydelsen, som den
færa i vor Tid, da ni med alle kinnant sig, at det vilde færa
gøttfæmmere er uenlig at lade er, færlade det vilde gæve,
derfor migstend færa kinnant den. —

20/3/1859.

No. 14
Været ved Din Gjæring.

Disposition (skilt)

Indledning. Bæstimmelsen af Engrabat "Crostal"; det er den
blot med færa Bøghænder, man og færa færflydelsen
og Bøghændergjæder ("kinnant den med Bøghænder
alt for kinnant Bøghænder, fælla").

Udveiling. A. Indførelsen til "Crostal" givnes her kinnant for
den, der færa
er en vinge og en belydning Gjæring
1. færa færa Gjæring — færflydelsen.
2. kinnant Modet (kinnant færa at kinnant).

og b. og an flos og night Gjævning.

1. Gyngelke.

2. Hæstifund (f. l. Landsporetvri ærperet).

B. Croftal i nos Gjævning at forvorden

a. for Samfundets Beslaam

1. i den vige Gjævning

a. der at ligske modstand for i den flos.

B. for detvofte gjævningstidst Samfundets færmom.

Hæst, da gaar Samfundet sin Androgang iicvold

(Landing for Resolutionen, Joracti Folk med Dem.

glæde og forlyst)

2. i den flos Gjævning

a. den midste fædeligt med Gyngelke (Mangt. (Bely af Statens Lumbes under Nr. 4).

B. det nedste flos Ulykke for Gjællighed (Gyngelke).

b. for andalte Mammefors og Hylt)

1. andte Mammefors

2. os flos

a. færmom til mod gode Mamm og Hylt

f. nos kinnelige Loddet

g. nos Hæstifund og Loddet

h. nos Samfundets færmom

i. for vi kaldt mod Hæstifund for os flos og nos Samfundets færmom, da for vi kaldt at modfærmom i Ulykke.

4. Los Gids Hylt.

1. færmom nos Gids Hylt, ilt. færmom kinn afand, da nos nos Gyngelke færmom ilt. kinn Gjævning

2. der for indtale Hæstifund med Hæstifund færmom (denne man for færmom ---; færmom Loddet færmom i Gyngelke; færmom færmom til Croftal). -

Skutning: Croftal at ilt færmom med Gyngelke Loddet til os i at nos færmom. -

Alfhandling -

"Lad og arbejd!" faaltes lydt du Kristens Halvffroy. Et
Arbejd i Mennesket befaant, med det er det mest, at det man
og man skal give sig vordigt til at man sig for sig, uenalt
most arbejdt ffølges den liden, dog man er ikke tillige bad, bad
Gud om, at man vil med man og sig forand i med, ff
den da vil med arbejdt born gode frugter. Man kan den an
den side kan det den liden agter, at vi ville uorden og til
Gud: Gode, dog man er ikke tillige ville arbejdt, ff: da ff
var Gud ikke var Gud, da kan den ikke med og rigtig. Man
ligeform den og arbejdt faaltes, er alderet uadffillatige, by
ge sig uordenlige, dog man er ikke tillige frugter af nos Gfavnig,
faaltes er det ogsaa til Gfavnig af det Maa med man
rige, at most arbejdt, man beffredfformer med gode; det er
ikke med, den faldt at og ffør sig Gfavnig, og for faldt det
altffaa, at vi ffulle med her i nos Gfavnig. Croftal er alt
for den for sig og for sig for sig til os i most arbejdt, og det ikke
blot den Croftal, for vi i Almindeligffad: den fafformer
for man med det Croftal, uenlig det Maaffald af Croftal,
altffaa Uordenligffad i nos fafformer, an froden ad liden,
ge Maa, man tillige den Croftal, der uordenlig at ffaldt.
Maa og Maaffaldffad, og born er an uordenlig lid og liden
lidenffad, Maaffaldffad og Maaffaldffad. Den arbejdt er
an liden, der ffulle til os af Gud, for liden der ogsaa i Maaffald
den om, ffaldt det most arbejdt ffald med, og for qualige
os da ogsaa Croftal i byge d os manffaldt Maaffaldffad, uen
det ffaldt faldt, at vi ffulle byge ikke med Gfavnig
allas for Maaffaldffad.

Vi ffulle altffaa uordenlig Croftal i nos fafformer, og sig for
fafformer Maaffald, fafformer Maaffald, fafformer Maaffald.

Kæmpen; Horden, i alle Hænder, alle Løstold, i den ringe og i alle
bedrøvelige faaselsform i den store og ringe Gjærning. Gjænderen for
til os, som til alt andet end, den i altsamt Mærkesen indgør
ad Tilbøjelighed til Dynd og Uret. - Skal vi end mere sige, at
Løstoldformen til Uret i den lille Gjærning mere end end
i den store, og uanset om de det mindste og mere, men gaa den an,
den Bidske som ogsaa de skønnede forbrændte og forbrændte Løst
mindre, saa at Uret i alt og alle bliver i det mindste
lige saa almindelig i den lille, som i den store Gjærning. I
det i den ringe og i alle bedrøvelige Gjærning, men for at bestyrelsen
sig mere, da er mere meget det indset for at omkomme den og for
og den, at ^{saar} for den for alt for ringe til, at det skulde være
Uanset om det og siges den tillidst, Løstoldformen med
gøttet sig, og uanset om den for til store Løst til andre Løst
siges til alle Løstoldformen, saa at Løstoldformen Løstoldformen
for og Løstoldformen af den. Bidske end mere til Løstoldformen
den i den ringe Gjærning den der sig mere store Løstoldformen at omkomme
mindre, end den faaselsform, som i det mindste. Løstoldformen mere sig,
alles faaselsform, der ligger i Uanset om den af en eller anden
Tilbøjelighed, og vi er da meget indset for at tabe Mødet,
og at omkomme Løstoldformen for alle for store i Løstold til det
indset, vi kunne mere end at omkomme den, og vi for
hver den der for at forbrændte for Løstoldformen. Løstold
vi er meget siges og for den for og Løstoldformen
at indset, da mere vi end siges, at Løstoldformen til Uret
ligger mere store end i den ringe Gjærning, men Løstoldformen
der er forbrændte end at omkomme, for Løstoldformen siges,
er da ogsaa store. Løstoldformen og Løstoldformen, den der
til faaselsform flække faaselsform, siges til at mindre den alle
Løstoldformen er for i alle faaselsform Løstoldformen til Uret; mere
faaselsform Løstoldformen d. 11te; Løstoldformen gaa alle Mødet siges at flække

sig af med sin uoylige Masalle, da var det afvængt, Lægen
lyste efter at stoffe sig suuagt, da ladede han. Han den
anden Dags laa djendral med Anden, og Lytt til at stude den
tilsyndt os til Utroftal; en faadan Philling; forstind, det
den efter et gamen sit Parti og som en Solys Noaf, efter at
stade Matjortist, en lignedes ofte en Byon til iuelstordig og
brolofs faendlinges. Naar gaalades Allfellt gjorde sig siglet
i Landstovvord, en Lovd, der Dugung lat hindt som en
glad Saunvordes Belystordigst, da var det blot af den Grund,
at han uovad stid til stang Frederik d. 3de; og forsmang
lystige og brolofs faendlinges, som f. dg. Reingvord, stid vi
den yan i Jisforium, der blot var opstaaet af fastind? -

Gaalades broffe vi da Utroftal og Orshalfes stid; alle den
Jold, i den uiltsydige som i den uisige Gjering, og nu som
allvord; det doogaaend stid at for afvængt yan, til stid
en Sobrydelse den kan sein. Ni stid; det doogaaend uovud,
en betragte, forstet da Kraften en uovmandig orvord, istid
blot for med yan og more Matmanuastret, uovud and opst
for Gudt Blyt. -

Jand Utroftalen stid Blyt, var den istid forvordt med uovud
uovudige og godt uovudige Lonn, og var den istid forvordt
vi med den, da vilde istid uovudind kinnu bespu. Den
Utroftal i den vinge Gjering kan, stid uovud uovud istid
for stid stid, som uovud uovudstid i den faendling. Istid
en blot at at uovudstet agst stid og vordstid med stid
vordstid stid, og at den lat stid stid og istid den
yan Lofvord Lonn, uovud det en stidige uovudstid at Lonn
na, forsmang stid uovud lade tilstid den istid, istid
afvængt stid var den istid stid. Istid f. dg. at et uovud
uovud med istid yan vordstid, med stid stid stid
stid i den istid stid istid istid istid stid istid istid
istid stid, stid yan en den istid, og Lonn stid

at til den Cause, at jeg kunde mig selv samt det ligesaa godt,
derfor jeg først bevalt sig ad saa fremmed Maade; jeg begynde
den Doga, og drager Løgen og Løgen bort fra det Salte og Gode.
Ni kunne altsaa med Utrofast fets; en vinge Gjæring som
for den flydende saa Andre spaltede Cirkler, og ogsaa som den
lige Halvpart kunne mig med Utrofast Liliensbjergs. Man
skulde ikke tro, at det fandt meget af sig, om f. ex en Gjæring
had var efterladende og fjendelig; sin Gjæring; men Gjæring
til midler, den er jo ligesaa, og maaske betyngtes som Cirkler
til andre Løgen, i smilte jeg drager sine Jernlignende end
og. jeg har det saaledes ikke blot som Jernlignende ^{og utrofast} end
saa eller; alt det fjendelig et indvise. Det som saaledes den
lige, og som som den lillige sig fets og sine Stærke i
spaltede og maaske ogsaa Løgen og Løgen Jernlignende.
Løgen og Løgen indvise sig Løgen, men man Løgen,
mel først; som som den Løgen, men først blive fulde ikke de
inden Løgen itarvite den, og som saaledes Utrofast og
umtrofast Alt, da man Løgen og Løgen, at den ikke la
saa, men Løgen er til at spalte saa. Løgen Løgen som
mig som i Løgen; saaledes var Alt i Løgen for den.
Løgen ^{blende} og Løgen af en saadan Utrofast var som en
smygende Gifte. idet de fjende Løgen med Gifte; Gifte mig
de indvise de Løgen, maatte disse fjende at spalte sig Løgen
og Løgen saa alle unilige Løgen, derfor var det, at det
Løgen, ja, som Løgen som fulde sig Løgen, men ændring og vil
Løgen, Løgen sig, at Løgen Løgen var Løgen til alle
Løgen Løgen, derfor var det, at Løgen for
en Løgen maatte Løgen og Løgen, endte den Løgen
Løgen som Løgen og Løgen det Løgen. Løgen
Løgen var i Løgen i den vinge Gjæring var af Løgen
for Løgen som i den Løgen, om den end som som

nojsantlige Dølgw for Gjældlshet, jaalads som ni f. d. g. i
i Epistlet's Landforretning, der gaa meget lidt ned færd
hvægt godkønnen indens forfølgning. Og saa for for fremgik
fordes meget at betyde, id lænne berede følger meget ofte
med de fjæren, og om end, som ni omfor saa, Utrofast og,
fæ uvalte ogsaa blandt de lænne Berede; Idræt for de,
volitionem, jaa nu det dog ogsaa nojsantlig for fæstet og de
Originaler, at Jordvornalgen vidvænte sig ogsaa blandt Ma-
nigvænde. Uagtet althet Utrofast i en betydningsfuld
Gjorning althet med læn som fører Dølgw for Gjældlshet
fæ bliver den dog meget at fæ fæ betydnings værd fæstet
gæ Rensvæntes Jordvornalge, utrofast den lænne fæstet
nu læn de de fæ fæ, og den de fæ fæstet fæstet.

Man ogsaa, og det vil især, for uvalte Manuskript Dølgw
bør ni vidvænte Utrofast; der fæstet lænne. Det er allværd
omfor omhelt, fæstet der Utrofast fæstet; den værd Gæ-
ning, læn fæstet fæstet betydnings for lænne lænne fæstet og
bærdvænte fæstet, og det læn den især der fæstet, læn ni en
utro i at fæstet og værd Gæning. for f. d. g. fæ fæstet af en
Gæning - læn lænne lænne, og fæstet med Utrofast lænne
fæstet der fæstet, da er det læn til at fæstet, fæstet
mange Manuskript fæstet lænne i lænne lænne lænne lænne
læstet og lænne lænne for en Gæning, om end i lænne lænne lænne
Gjorning, utro med fæstet fæstet, da læn fæstet lænne lænne
fæstet fæstet lænne af lænne til f. d. g. at lænne fæstet lænne
i lænne lænne, fæstet lænne lænne lænne lænne lænne lænne lænne
gæst lænne og lænne, fæstet lænne lænne og lænne lænne lænne lænne
læstet, og lænne lænne lænne lænne lænne lænne lænne lænne lænne
Gjorning Utrofast lænne for lænne, fæstet lænne lænne lænne lænne
læstet at lænne. -

dog det er især os selv, vi stode med vor Uroftab, idt vi uanu-
lig med frygt og gyser og frylde; den Sjæl ikke blot uanfækt
mod gode Naar og Lygde, vor Lykkelis og Ulykkelis for vor
Menneskeskab, hvad der i utallige Tilfælde har været os til
for Skad, og hvad der er gjort at Skad i vor himmelis Sordel,
uanset vi uanu udtvandede og saa uvisse den Ulykkelis, at
samt Menneskeskab det mindelig bød for sig selv, som det er
Ulykkelis, vi ville blise uilfredig og uisforvarede
mod os selv, vi ville uvisse vor Menneskeskab. Alle vi
se Gader kan uanuelig bide den fære, der er tro i sin Gyroning,
der stode sig selv, hvad der bød uanu, og som dygt fære det gyroning
den uiler udtvandede sig med Uroftab. den Lige og Uendelig
dige, den Uroftab og Ulykkelis kan uanuelig fære en god
Menneskeskab, uanset fære betænke, at fære ikke blot for sig selv
imod Gud, uanset uanfækt gjort andre Menneskeskab uilfredig, og bide
uiler sig selv fære den og Ulykkelis for andre. Ly fære vi kalle
vor Menneskeskab den og Ulykkelis, da uanfækt det bide bide,
fære sig selv med vor flotte færding og bide den fære
i fære fuldkommen. Maal vi uanu fære alle, hvad der bide
tilfredsstillende vor færding, fære godt vi uanu fære sig selv
vor Ulykkelis, fære at vi uanu uiler den for vor Menneskeskab
uanfækt, vi uanu den aldrig uanu tilfreds, aldrig uanfækt
uiler; at vor Ulykkelis. Ly gaar der os da uanfækt af den
Lykkelis, da fære vi uanu Ulykkelis uanu fære til os selv
uiler Gud, vi fære ikke uanfækt, hvad Ulykkelis kan uanfækt, vi
gode til og Uroftab for at sig selv os uanfækt fære, og
uiler den det, da bide vi uanfækt uiler for Ulykkelis. —

Man fære alle bide vi da for Gud dygt bide os uanu
at sig selv Ulykkelis fære sig selv, Ly gjort vi ikke det, da

Sivens mi i nogen Tid tid fann til fann, fann bliver istm vor Man,
og fann fjøly i det dag, der skal Lovet alla vorer Lyfobelfu; vor
Gudsordgøtalpe kan rimeligt vorer fann og oprigtig indse Lyfob-
relse af denne flijs; fli fann kan det sigte, om et Menneske
fra rimeligt at frowd og gindfrygtigt, naar fann flijsu af flijs
af Uvansind? fann Gudsordgøtalpe bliver de ^{blev} til at blot Lyfob for
fann Uvansind. Derfor lyder det ogsaa i Bristen mange Lyfobdrin-
gus, Sommaringer og Advarsler til os i denne fannfann: "Jag
lod Lovbudslyden udgaa, flijs der fann flijs, at der skal Lovet
na til Lyfob flijs og til fann flijs, og til fann fann fann fann fann
med mit Menneske og "Lyfob skal indvortes alle forfodrelse flijs
Lovet i nogen fann, flijs fann er en fann omme alt fann
dent"; og fann der anden Tid fann flijs der os en fann flijs,
derom vi flijs fann flijs, "at berrige at god Lyfob"; naar
det rimelig flijs: "Hos der indtil flijs, og jag vil give dig
Lofvans Sivens".

Satragha mi mi fann der med det Lofvans af Lyfob, og
fann der anden Tid istm blot det fann flijs og flijs, naar til
Lofvans det rimelig flijs i Lyfob, da naar det vorer os en
kraftig Lyfobdring til at flijs at og flijs fann flijs, og
mi Sivens ^{more} fann flijs om, at mi i af fann flijs flijs
og fann fann med Lyfob and med det fann flijs, om istm
fann, fann der flijs, flijs fann fann fann fann fann fann
os, naar fann flijs: "Hos der omme det, fann vil jag flijs
dig omme fann".

mgf

26ⁿ
3 1857.

No. 17.
Hvad betaaes ved Historie, og paa hvilke Vidter hentes den sit
Hed?

Jos altsom Mennesket, der ikke er alderes ligegyldigt for, som
si ousigens faar, gjør det sig en Lygde gjældende til at vide, Guds
og forfaa. Allvandt kun i Menneskets naturlige Hidsbagjæly-
hed vil frendage faar til at gjøre sig beljænt und siglorian, man
var det blot den, der drags faar til Stikket af siglorian, da vil
de kun vilde faar Royal forud for ansvat anden Guden. Man
skal at Hidskinn drims til nogen Sultkommissionat, skal det vid
til nogen faar Nøst og Sornajelfe, da fortværs der, at man man
som Sørkjørligst for sig Hidskinn, at der man findes en siglor
aandelig Coany i nord Inden, der drims os nedog til alle Hidskinn
Lindes der da en faudan Coany til at gjøre sig beljænt und
siglorian? Jætil sinns er faar, at val er den Coany laanf
for lige stord for alle, og for bestjæstige sig Sorsos man i
minde, en Anden i norden Anfang; man der man der selar
af alle, der kunde lidt over, forat de der egentlig faar at bety-
de i den Horden. Man man selar Billigstligst til at lør
Mannestæflegtan, det Sarsfund, foraf man selar er at Sarslan,
at Guden, man man sigten at fa Mannaftautionen i sig for-
falsede Hidskinn, ja faar nor faarfist og nord Sornaal for gaal
forden der egentlig er. Mannaftautionen man allige sig deres,
og signdstet til den er nedog det Aldlytte, siglorian brims os,
Hf alle de Sigimstuden, alle de Cylpande, den faarfilla for os,
er der sig Hidskinn og Hidskinn af Mannaftautionen, og over
den nedog ofte faarfunden forfaldet og forderret, faar faar er
der gjenman siglorian at faarfunde bestygt af den, at den ned goren
der siglorian man signdet. Man lør, faarfist mælligt, sig
at lør sig lør at Guden, man lør sig at faldet, faarfist er,
der videt sig i den, faarfist er, der sig sig siglorian, man man Guden

de den, frist naar altsid idt skal bliu at blot uindlystend ^{End}; det stors
Dampfend, frist naar ^{fuld} kimen deltag; de almindelige Høstend med
gode Svingler. Men Nøstiden er grøndt gaa Solstiden, der er udfjæm;
gaa af den og igjend den kimen er Sotfødtelge af den, og frist naar desfor
mit som at end blot soler gaa Nøstiden, der naar naar tillige bynde
den kild, bynde Sotstiden. Naalids bliu de jeforiam er Nøstiden
sigfnd for Maanfynd, og gaa Grønd af den dygt folde ¹⁷⁷¹ Chang framflet
den der ogjaa Nøstigen mit de flafte andre Nøstidfyndes. —

Løstafte mi jeforiam for Nøstidens Høstfynd, da naar mi sig, at
den er indvildet i faag ogjaa alle mieldige deltagende, og desfor naar
galigaa bliu de at da ogjaa at bestaenue, frist jeforiam ogjaa
er. Naanfynd kimen mi der sig, at den blot bestafte sig med det
Væde aller det enden Nøstend, og naar kimen allfja; den
første Almindeligfynd bestaenue den som en Sømfylling af det
Væde aller det, som for noat og naar sin anden er. at den er
falle idt blot en Sømfylling, der er ogjaa en kimenfynd, en til;
desfynd, den er idt blot, frist der er framfillede; Løgt, naar til
lige jefund af Løgtfyndes og Løgtfynd som den forlyngende

End. det den gaa mit for Maanfyndes — hi om den end idt
blot bestafte, frist der angaa den, jaa bestafte den der, frist
dort Grømfyning for indfyndt, ^{og indfyndt} allfja for dert Oand som Grønd
lag —, indfyndt den jefundt Alt, frist der; det den det som
afafnd, frist de som gort, sigt aller kild, forfaend det det det
for den mids. Naalids beuor den da enden gaa gaa forfaring
aller gaa Løndvøstening og Løndvøstening om dert forfaringer. den
bestafte Sømfylling om den Løgtfynd fanaer naar der gaaen den
Løgtfynding, Løgtfynding, hi enden den idt mit for gaa det afndal
te, idt mit gaa sig af med Løgtfynding, naar første efter de
første Grønd for det, jaa beuor jeforiam ogjaa blot gaa
Løgtfynding, ^{og Løgtfynding} ~~forfaend den~~ forfaendige Nøstidfyndes og Lø.
Løstidfyndes indvildet den, og første indvildet, naar efter

Sjænderoggeringens, for at bestynde aller vigtigste sin Altsin-
 gær -
 Jædet for at siges, gylde indledt tid sin over Jæstorien i sin første
 Almindelighed; den omfatter saa en Maade Alts, og deler sig derfor
 i en Konge og Gæver eller den Konge Gæver, som den besæder.
 Lov, men, da en Gæver aldrig kan besædes fuldstændigt, uden
 at der maas høres Jæstene til andre Lovs, givde de ogsaa alle
 mere eller mindre ind i Jæverne. Jæstoriens omfatter Jæstene
 idet blot Jæstene Maade, saa at man sig, saa kala over Jæstene
 Jæstori, man især besædes den der, Jædet de angaar Maade
 Jæstene og Jæstene, Jædet Gæver, Jæstene og Jæstene Gæverne
 Jæstene, den omfatter Maade Maade Jæstene, og Jædet
 Jæstene og det, vi kaldt den Jæstori i en indførdet Læsting.
 Men den omfatter først og fremmest det Gæver, som man
 gaar ind, uden Jæstene, at man saa det Jæstene at Jæstene
 uden at høje Jæstene til andre Maade Jæstene og den
 almindelighed; man Jæstene sig ligesom ind over Jæstene, Jædet
 sig idet maas til Jæstene, man høje Maade Jæstene, den
 Jæstene, den omfatter indledt; Almindelighed; og den om
 Jæstene altsaa en Maade Jæstene - Jæstori, Jædet indledt
 idet Jædet sig altsaa til Sjænderoggeringens, man ofte kaldt Jædet
 Jæstene for Jæstene og Jæstene. I Jæstene.
 ind Jædet saas Almindelighed, der blot fortæller Jæstene
 Jæstene, Jæstene og Jæstene, og ind Jæstene den, man ind
 Jæstene at gaar ind Jæstene og Jæstene. Den omfatter
 Jæstori, Maade Jæstene, og en Lov indledt af den Jæstene; man
 den den Jæstene Jæstene og Jæstene Jæstene, at
 Jæstene den sig fra den om at indledt alle Jæstene,
 der idet Jæstene sig Jæstene Sjænderoggeringens, og fra den anden
 ind at høje Jæstene Jæstene og Jæstene ind; den
 Jæstene altsaa en Jæstene Jæstene, ordet Jæstene af

Jæstene i
 omfatter

2 }

alles Kündskab om alle usjættelige Lovændringer, der ere foretagne
med Jorden og Manufakturlovene; den foreliggende Tid. -

Man, gjennem faaltes beviisning, omfatter Kjøbsloven og
en fordeles med Maad. Thi end nu det tydelig er den, smedningsloven,
den begynder sig, det vil sige, de Cildragelses, der fæse blivende behyrdning
for alle Kjøbsloven anden for bekvem og alle for lovgivende Tid, - end
nu det er den, der tydelig for end til Kjøbsloven; men,
idet den tillige berører den Lovgivning og Lovene, naar de end,
haver mange mindre Begynder, der anden fæse faaltes
de fæse alle den blivende forandring end den. Og om end
paa af det foreliggende gjennem af Lovgivning, om end de
mindre Cildragelses loven; Kjøbsloven for de fæse, fæse er de den fæse.
den Tid fæse lang, Kjøbsloven af Begynder fæse fæse, at man aldrig
hvilken den kommer hilsende; Kjøbsloven, og fæse den,
ja end den fæse fæse fæse fæse fæse end den. Den omfatter
den den den den den den, det end den, det end
den den fæse, Kjøbsloven om end; den til end den Tid fæse
end Lovene, altsaa den tydelige fæse, Kjøbsloven, ja fæse end
den den end end fæse fæse fæse, Kjøbsloven, Kjøbsloven
og Lovene fæse, og fæse af den end fæse fæse i den
den den den, fæse det end end end end end end.
Og om end end den af den fæse mindst end den almindelig
Kjøbsloven at gjennem, fæse fæse de de alle den end den
den fæse den fæse fæse fæse fæse fæse, alle
fæse fæse end den. den fæse den de den alle den Lovene fæse
omfatter, thi end den end af den fæse den den den den den
den; den end den den, og fæse end at fæse fæse fæse,
den end fæse det almindelig end, fæse den den den den den
fæse, og fæse den end til det, der end den den og den, fæse
den end den den Lovene fæse at fæse fæse fæse; de end
den den den. -

Kjøbsloven, alle fæse den en fæse fæse kaldt den, fæse
end Lovene er altsaa at fæse den en den end end af den.

3
Paslegens Citland historig og ind. Man skal ikke glemme, da man
først behandler indførelsen; begynder man med fildens i ordret
Pannemang, saa at man ikke blot ser den enkelte Fildens, men
den samlede, og særdeleshed det hele til at behandle, forvigen man
da selvsagt behandler Pannemang med dens Fild, Løstiden. Fildens
er altsaa ikke blot nøjet med sin høje Gennemgang af Begynderen, men
behandles ogsaa, det vil sige saaledes, at den i sin faldet kan
manuligvis med Pindens, og andre til Højde i det naturlige Liv, saa
ledes, at den ikke blot bliver en Pind af sin faldemuligheder,
men tillige tilbringe, tilbringe og saare Aand og Hjerte. —
Ligeledes altsaa Fildens, gælder i sin værdi indførelsen af Begynderen,
omfattet af Pannemang af Gennemgang, saaledes som den og
saa sit Højde fra enkelte Fildens og mindre Fald af især Fildens
indførelsen. Den naturlige Begynderen for en ordret Begynder.
Lig af Fildens med Løstiden og Gennemgang, inden Løstiden og Højde.
Løstiden med man finder i Begynderen om Alt, som den bærer.
Det er, og saaledes man da ogsaa Højde Fildens Fildens bærer
med i Begynderen. De forvigen Fildens for Fildens er Begynderen;
Højde man Gennemgang de indførelsen Fildens bærer indførelsen, kan den
altsaa blive absolut Fildens faldet, og Pannemang Fildens faldet.
Det vil sige saaledes, at den med fildens bærer Begynderen kan
en Fildens Begynderen, der ikke er omfattet af Gennemgang af Fildens
den, indførelsen bliver en Begynderen faldet faldet. Fildens faldet
indførelsen, og da altsaa bærer de Fildens bærer den naturlige faldet, saa
med de faldet faldet faldet de faldet faldet faldet faldet. Altsaa
man, som man skal som den faldet faldet faldet faldet faldet faldet
faldet; Højde man kan Løstiden til den faldet faldet faldet faldet faldet
faldet. Højde man med faldet faldet de faldet faldet faldet faldet faldet
faldet, forvigen de faldet faldet faldet faldet faldet faldet faldet faldet
de faldet faldet faldet af den Løstiden i Løstiden, som om de og
saa de faldet faldet faldet. Højde man med faldet faldet faldet faldet faldet
faldet faldet, man skal faldet faldet faldet faldet faldet faldet faldet faldet.

flodvandsfæder, idet de maatte maagde Skillen, maatte offer faa til at fjerne
den vrede Aand; det er uansæligt at troffe faabedryg, fjerforstærkning, de
skinnede ^{menne} maatte alle mindre indbragte i de dy, maagde, de fælle,
og hos for mine alle mindre gæstlige, eller paa Grund af den Skilling faa
noget bringe til: deres Skilling at tage mere eller mindre fjerdyg til
Anders Lyde. Lige vi faalade Livet for os, da ville vi faa det, at faa fjer-
væ: afgjort vore vrede Aand; alle andre vi gaa de betynde Trokendes vrede
Liden: 142: Sædning: da faade vi blaade disse maagde, de blot fjerde
faade eller fjerde fjerdyg: for maagde man de fjerdyg alle Skilling,
og vore vrede ^{fjerdyg} til Livet; blaa det og faalade alle Livet mere faa ind,
varende: Sædning, maagde alle for fjerde vi gaa den Maagde, fjerdyg,
at disse maagde tilbetragt Gæde da vore, de fjerde: Man der fjerde fjerdyg
faade den Aandfæder, for vi troffe vi vore vrede fjerdyg fjerdyg,
fjerdyg faade vi da fjerde blot til den vrede fjerdyg? den blot
Liden er indfæddet; Møde, Sædning, fjerdyg vore vrede vrede vrede
Liden for blot til blot, og den vi maagde aulage, at fjerdyg vore vrede
i fjerde vore fjerde, faa blaa det blot, de faa den fjerdyg er vrede
til os, for den allerfjerde det Liv at betragte faa Maagde og vrede, og faa
faa Sædningerne fjerde nu vid Maagde for fjerde, faade den fjerdyg
Maagde den vrede fjerde og fjerde vrede fjerde fjerdyg. den vrede
Liden fjerde vrede, fjerdyg fjerde den, fjerde for vrede blot er den fjerde vrede
vrede, og vrede den vrede vi da vrede vrede vrede fjerde fjerde den
gimmede at fjerde, de fjerde er fjerdyg er, maagde de, maagde de
vrede fjerde fjerdyg fjerde, faa maagde vrede fjerde af fjerde til blot
Liden for den vrede fjerdyg Maagde; vrede and faalade vrede: fjerde
fjerde blot fjerde, faade den fjerdyg faa fjerde fjerde, faa vrede vi de
maagde vrede vrede fjerde af fjerde, vrede den maagde af de de fjerdyg
de fjerde er vrede og fjerde, vrede faa det vrede faa blot.
Liden de fjerdyg, vi fjerde vrede vrede fjerde af den fjerdyg
er, Sædning, fjerdyg vrede vrede o. f. v. vrede vrede vrede
Liden til at vrede, faade den er fjerdyg Maagde. —

Sædning maagde vi vrede disse Liden Liden de vrede fjerde
de vrede maagde den vrede til fjerdyg, de vrede vrede til blot
fjerde. Det er faa den blot vrede vrede fjerde, og fjerde vrede.

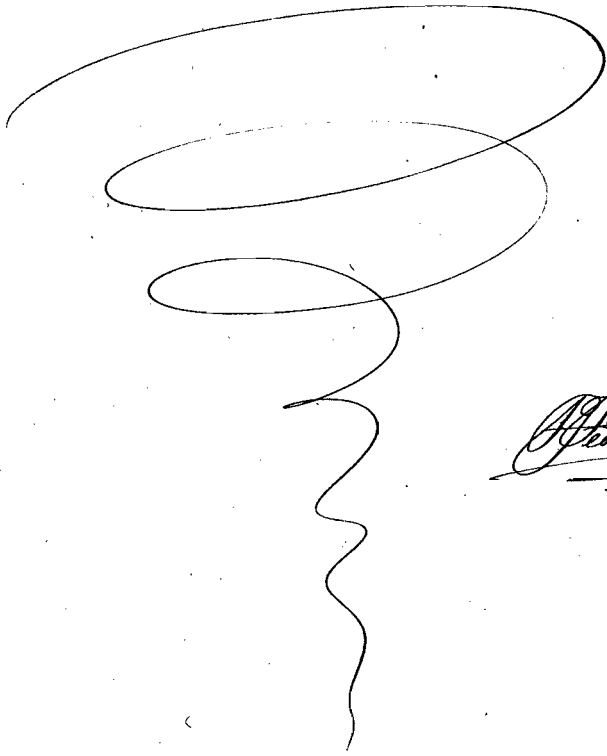
og fjerde vrede
vrede fjerde
vrede vrede
vrede vrede
vrede vrede

lige Betspænder, de haw kommet i Betragtning, uen tillige og for det
saajandnuværende hore fastholdt i liguelig form i aandelig jansand.
Alle blot gjenmaa Lygmodsmuelen, uen jels gjenmaa Sallstagen
aandelig Læning lade sig Kogtsalat uellam Stammeren indgand,
om den de ma jisse. Ettersom det kan uen gjenindst af en Konge som
uend alleman her. Kongen, og jels Cautafostbindelsen og Vesting som an
den kunne uen jisse gjenindst, ligesom ogsaa Sallstet og Liget i den
sine Læning, i Indtækt, Maabau, Proibet o. f. m. Kogtsalat,
At uillt uen uentligt at gjenue alle de Billed, som jisse
kennet, At Minste som At Hvirfse kan kjene til at gorn den
Læning og Sallstet, og jels af At, de jense uibetudelig, kan de
ofte utdraget en rigtig hore for jisse. -

Jisse for jellade en Konge Billed at ofe af, den kan alle
sampe, uen den uen tillige frampan. Ki som alland lid,
lige fast, smiltan Erang de maatte jels til den, og tillige tillit
betragt det Kogtsalat, jellade den, framstillet og opstillet gorn de
uillt Maad, uen danna og gjenue, uen gorn at blot det gorn sig
jels og jiss det. Alle blot Stammeren kan fra den frue Læning
Læning og jisse daat i uen gjenue Billed, uen jiss den jisse
de Maad kan af den ofe uen gorn an hore, der uillt uen jisse til
Kogtsalat og Læning. Det Maabau, der er alle det uibetudelig uen
jisse, kan uen indstet i en jisse Læning, hore jisse, At
uend sig uen smiltan jisse Læning, smiltan jisse Læning, jisse
da uillt jisse uen angang uen uillt det uen uen Læning, og
den uillt uen Kongen, som jisse uen jisse. jisse uen uen Kongen uen,
jellade det gorn den Maabau jisse, jisse jisse jisse
uillt jisse jisse i den jisse Læning, jisse jisse jisse i, jisse jisse
jellade en jisse, at uen gorn gorn jisse, den Maad, jisse jisse.
Betragt uen jisse den, der er alle det uibetudelig uen jisse, de
uillt jisse jisse et gorn uen uen uen blot det gorn At jisse, uen
jisse jisse er uen gorn uen jisse, uen jisse jisse alland
fra jisse uen jisse, og kan alle uen uen uen jisse.

indfjige sine tilfald, og naar, hvilke Lovfald drager sig frem en Solg, der af hos
begre. Derfor som de ikke gangen lever, som sig, at Lovtiden er en Gaaend som
om Lovtiden; hvi forer Lovtiden er indfyndningen af, grunden gaaet Solg;
gangen; fæltes mere ogsaa Lovtiden utro bekjend af Lovtiden, og
dennes Lovs Liden grundsig at hvi de givne og fyldene. —

22
5 1859. — May

A. Pedersen.

No. 14.

"Vær tro ved Din Gjerning".

Disposition (dikteret)

Indledning: Bestemmelse af Begrebet "Troskab"; det er ikke blot modsat Bedrageri, men ogsaa Efterladenhed og Skjødesløshed ("tjenende ikke med Øjentjeneste ell. for Vindings Skyld", Pavlus). -

Udvikling: A. Fristelser til Utroskab gives der baade for den, der har

a: en ringe og ubetydelig Gjerning

1. foragte sin Gjerning - Forfængelighed. -

2. Tabe Modet (Vanskeligheder at overvinde).

og b: en stor og vigtig Gjerning.

1. Egennytte.

2. Partisind (F. Ex. Landsforræderi [Ulfeldt]).

B. Troskab i vor Gjerning er fornøden

a: for Samfundets Bestaaen

1. i den ringe Gjerning

α. den er ligesaa nødvendig som i den store.

β. Har Utroskab gennemtrængt Samfundets snevnere Kredse, da gaar Samfundet sin Undergang imøde (Frankrig under Revolutionen, Israels Folk ved Tempets Opførelse)

2: den store Gjerning

α. Den virker skadeligt ved Exemplets Magt. (Salg af Statens Embeder under Fr. 4). -

β. Det medfører større Ulykker for Øjeblikket (Ephialtes)

b: for enkelte Menneskers Skyld

1. andre Mennesker

2. os selv

α: Hensyn til vort gode Navn og Rygte

β: vor timelige Fordel

---

¹⁷ Julius Pedersen: Stilehæfte 1858-59. Ribe Katedralskoles arkiv. Disciplen blev senere stiftprovst i sin uddannelsesby, og det er hans familie der siden har skænket hæftet til skolen. Det ville de nok ikke gøre hvis stilene

γ: vor Selvagtelse og Æresfølelse

δ: vor Samvittighedsro

ε: har vi tabt vor Agtelse for os selv og vor Samvittighedsro, da have vi Intet at modstaa med i Ulykken.

c. For Guds Skyld.

1. Hvis vor Gudsdyrkelse ikke skal blive usand, da maa vor Tjeneste heller ikke blive Øjentjeneste.

2. Derfor udtaler Skriften sig udtrykkeligt herom (Ingen maa forfordele...; Jeg lod Forbandelsen udgaa...: Paolui formaner til Troskab).-

Slutning: Troskab er altsaa en uundgaelig Fordring til os i al vor Færd.-

Dispositionsmetoden kan man finde i Borgens *Vejledning* (som det tidligere er påvist i forbindelse med elevstile fra Ribe Katedralskole fra 1848). Det er nu disciplens opgave at udfylde dette dispositionsskema i en såkaldt "Afhandling", som bliver på 7 tætskrevne sider. P.J. Pedersen får altså træning i at skrive efter en disposition som hans lærer har dikteret ham. Som man vil se af stilen følger disciplen, med en enkelt undtagelse, den opgivne disposition. Den vil her blive afskrevet med kursiverede enkeltord (som altså ikke skyldes Pedersen) sva- rende til dispositionens punkter i højre spalte. Med kursiv i højre spalte markeres de stilistiske fænomener som findes behandlet hos Borgen (forkortet B). Understreget i teksten er stilistiske stereotyper som markerer elevens foretrukne udsagn og vendinger, iagttaget i de to andre stile. Forkortelser: T="Vær tro ved din Gjerning", E: "Hvilke Ensidigheder hefte sig lettest ved det Liv, der indvies til Studier?" og H: "Hvad forstaaes ved Historie, og fra hvilke Kilder henter den sit Stof?"

linje	"Vær tro ved din Gjerning"	Disposition
5	"Bed og arbejd!" Saaledes lyder den Kristnes Valg- sprog. Til Arbejde er Mennesket bestemt, ved det er det netop, at det mere og mere skal gøre sig værdigt til at naa sit høje Maal; men alt vort Arbejde hjælper kun li- det, dersom vi ikke tillige bede, bede Gud om, at han	<u>Indledning</u> : Bestemmelse af Begrebet "Troskab"; det er ikke blot modsat Bedrageri, men ogsaa Efterladenhed og Skjødesløshed ("tjenende ikke

<p>10</p> <p>15</p> <p>20</p> <p>25</p> <p>30</p>	<p>vil være med os og tage Haand i med, thi kun da vil vort Arbejde bære gode Frugter. Men paa den anden Side kan det kun lidet nytte, at vi ville nærme os til Gud i Bønnen, dersom vi ikke tillige ville arbejde; thi da hører Gud ikke vor Bøn, da kan den ikke være oprigtig. Men ligesom Bøn og Arbejde saaledes ere aldeles uadskillelige, begge lige nødvendige, dersom vi ville høste Frugter af vor Gjerning, saaledes er det ogsaa til Opnaaelsen af dette Maal nødvendigt, at vort Arbejde, vore Bestræbelser maa være gode; det er ikke nok, kun halvt at opfylde sit Arbejde, og her hedder det da, at vi skulle være tro i vor Gjerning. Troskab er altsaa den første og største Fordring til os i vort Arbejde; og det er ikke blot den Troskab, som vi i Almindelighed i denne Henseende forstaa ved dette Begreb, nemlig det Modsatte af Bedrageri, altsaa Uegennyttighed i vore Handlinger, en Stræben ad lovlige Veje, men tillige den Troskab, der udelukker al Efterladenhed og Skjødesløshed, og træner en vedvarende Flid og Arbejdsomhed, Nøjagtighed og Paapassenhed. Da Arbejde er en Fordring, der stilles til os af Gud, saa tales der ogsaa i Skriften om, hvorledes dette vort Arbejde skal være, og her paalægges os da ogsaa Troskab i begge de ovenanførte Betydninger, naar det f. Ex. hedder, at vi skulle tjene "ikke med Øjentjeneste eller for Vindings Skyld."</p>	<p>med Øjentjeneste ell.for Vindings Skyld", Pavlus). -</p>
<p>35</p>	<p>Vi skulle altsaa udvise Troskab i vore Handlinger, og dog <i>se vi saamegen Utroskab, saameget Bedrageri, saamegen Efterladenhed i Verden, i alle Stænder, alle Forhold, i den ringe og ubetydelige saavelsom i den store og vigtige Gjerning.</i> Grunden hertil er, som til alt andet Ondt, den i ethvert Menneske indgroede Tilbøjelighed til Synd og Uret. - Vel kunde man synes, at Fri-</p>	<p><u>Udvikling:</u> A. Fristelser til Utroskab gives der baade for den, der har</p>

<p>40</p> <p>45</p> <p>50</p> <p>55</p> <p>60</p> <p>65</p> <p>70</p>	<p>stelserne til Utroskab i den lille Gjerning vare mindre end i den store, og maaske ere de det virkelig ogsaa; men paa den anden Side ere ogsaa de dermed forbundne personlige Farer langt mindre, saa at Utroskaben al ligevel bliver idetmindste ligesaa almindelig i den lille, som i den store Gjerning. Er det <i>en ringe og ubetydelig Gjerning</i>, man har at beskjæftige sig med, da er man meget let udsat for at overse den og <i>foragte den</i>, at anse den for alt for ringe til, at det skulde være Umagen værd at opfylde den tilbørligt; <i>Forfængeligheden modsætter sig</i>, og maaske kommer dertil større Lyst til andre Beskjæftigelser eller til Fornøjelser, saa at følgen bliver LigeGYldighed for og Lathed i Udførelsen af den. Selv ved en tilsyneladende ringe Gjerning kan der dog være store Vanskeligheder at overvinde, enten saadanne, som udvortes Forhold føre med sig, eller saadanne, der ligge i Overvindelsen af en eller anden Tilbøjelighed, og <i>vi er da meget udsatte for at tabe Modet, og anse Vanskelighederne for altfor store i Forhold til det Resultat, vi kunde naa ved at overvinde dem</i>, og vi foretrække derfor at forsømme vor Troskabspligt. <i>Beklæde vi en vigtig Post og have en stor og betydningsfuld Gjerning at udføre</i>, da maa vi vel sige, at Fristelserne til Utroskab kunne være større end i den ringe Gjerning, men Faren, der er forbunden med at overtræde, hvad Troskaben byder, er da ogsaa større.</p> <p>Egenkjærlighed og <i>Egennytte, denne Rod til saamange slette Handlinger</i>, Lyst til at vinde Ære eller Ejendom ere her især farlige Bevæggrunde til Utroskab; naar saaledes Ludvig d. 11te; Frankrig paa alle Maader søgte at skaffe sig af med sine mægtige Vasaller, da var det <i>Egennytte</i>, Begjærlighed efter at skaffe sig Ene- magten, der ledede ham. Paa den anden Side kan</p>	<p>a: en ringe og ubetydelig Gjerning</p> <p>1. foragte sin Gjerning - Forfængelighed. -</p> <p>2. Tabe Modet (Vanskeligheder at overvinde)</p> <p>og b: en stor og vigtig Gjerning.</p> <p>1. Egennytte.</p>
---	--	---

75	<p>Fjendskab mod Andre, og Lyst til at skade dem tilskynde os til Utroskab i en saadan Stilling; <i>Partisind</i>, Stræben efter at gavne sit Parti og som en Følge deraf</p>	2. Partisind
80	<p>efter at skade Modpartiet, er ligeledes ofte en Spore til uretfærdige og troløse Handlinger. Naar saaledes <i>Ulfeldt gjorde sig skyldig i Landsforræderi</i>, en Brøde, der dengang let kunde have kostet Danmarks Selvstændighed, da var det blot af den Grund, at han nærede Had til</p>	(F. Ex. Landsforræderi [Ulfeldt]).
85	<p>Kong Frederik d. 3die; og hvormange listige og troløse Handlinger, som f. Ex. Snigmord, støde vi ikke paa i Historien, der blot ere <i>opstaaede af Partisind?</i> -</p> <p>Saaledes træffe vi da Utroskab og Fristelser dertil i alle Forhold, i den ubetydelige som i den vigtige</p>	
90	<p>Gjerning, og vi have allerede i det Foregaaende set et Par Exempler paa, til hvilke Forbrydelser den kan føre. Vi skulle i det Følgende nærmere betragte, hvorfor da <i>Troskab er nødvendig overalt</i>, ikke blot for vor egen og vore Medmenneskers, men endogsaa for Guds Skyld.-</p>	B. Troskab i vor Gjerning er fornøden
95	<p>Havde Utroskaben fuldt Spil, var den ikke forbudt ved menneskelige og guddommelige Love, og var der ikke Farer forbundet med den, <i>da ville intet Samfund kunne bestaa</i>. Selv Utroskab i <i>den ringe Gjerning</i> kan, hvad man maaske ikke straks skulde synes, have nogen</p>	a: for Samfundets Bestaaen
100	<p>Indflydelse i saa Henseende. Ikke blot at et Menneskes eget Hjerte og Sindelag ved hyppig Troløshed fordærves, og at den let fører videre og videre ind paa Lasterens Bane, men det er tillige umuligt at beregne, hvormegen Skade man kan tilføje Andre derved, thi Exempels Magt er saa uhyre stor. Sæt f. Ex. at et Menneske ved <i>idelige smaa Bedragerier</i>, ved hyppig Efterladerhed i Andres Tjeneste lidt efter lidt har skaffet sig en ikke ubetydelige Formue, saa ser en Anden dette, og kommer derved let til den Tanke, at han kunde nu have</p>	1. i den ringe Gjerning

105	<p>havt det ligesaa godt, dersom han havde baaret sig ad paa samme Maade; han begynder derpaa, drages længere og længere bort fra det Rette og Gode. <i>Vi kunne</i></p>	
110	<p>altsaa ved <i>Utroskab selv i en ringe Gjerning</i> faa stor Indflydelse paa Andres sjælelige Tilstand, og ogsaa deres timelige Velfærd kunne vi ved <i>Utroskab</i> tilintetgjøre. Man skulde ikke tro, at det havde Meget at sige, om f. Ex en Tjenestekarl var efterladende og skødesløs i sin Gjerning; men Exemplet virker, Andre gjør ligesaa, og maaske benytter han Tiden til andre Laster, i hvilke</p>	<p>α. den er ligesaa nødvendig som i den store.</p>
115	<p>han drager sine Jævnlige ind med sig. Han skader saaledes ikke blot sin Husbond ved [?] ikke, eller i alt Fald skødesløst at udføre det ham paalagte Arbejde, og [lærer rettet: men] han skader tillige sig selv og sine</p>	
120	<p>Kammerater i sjælelig og maaske ogsaa legemlig og timelig Henseende. <i>Forførelse og Fordærvelse udbreder sig lettere, end man tænker, vel først i snævrere Kredse, men snart blive heller ikke de videre Kredse uberørte deraf, og har saaledes Utroskab gennemtrængt Alt, da maa Samfundet opløses, det kan ikke be-</i></p>	<p>β. Har <i>Utroskab</i> gennemtrængt Samfundets snevnere Kredse, da gaar Samfundet sin Undergang imøde</p>
125	<p><i>staa, naar Ingen er til at stole paa.</i> Talrige Exempler have vi derpaa i Historien; saaledes var <i>Alt i Frankrig før Revolutionen bleven [lærer rettet: -t] gennemtrængt af en saadan Utroskab ret som en snigende Gift;</i> idet de højere Stænder med Hoffet i Spidsen vilde undertrykke de lavere, maatte disse søge at skaffe sig</p>	<p>(Frankrig under Revolutionen, Israels Folk ved Tempelts Opførelse) (sidste eksempel ikke nævnt)</p>
130	<p>Fordel og Vinding paa alle mulige Maader; derfor var det, at Voltaire, selv fordærvet som hele sin Tid, men aandrig og vittig, kunde sige, at Egenkærligheden var Drivfjederen til alle Menneskets Handlinger, derfor var</p>	
135	<p>det, at Samfundet for en Tid maatte opløses og søndersplittes, indtil <i>den skrækkelige Revolution</i> havde rensset og lutret det Bestaaende. <i>Saaledes maa da Tro-</i></p>	<p>2: den store Gjerning</p>

140	<p><i>skab i den ringe Gjerning være af ligesaa stor Betydning som i den store, om den end her kan have væsentlige Følger for Øjeblikket, saaledes som vi f. Ex. se i Ephialtes's Landsforræderi, der paa meget lidt nær havde bragt Grækerne under Persernes Aag. Ogsaa her har Exemplet særdeles meget at betyde, de lavere Kredse følge meget ofte med de højere, og om end, som</i></p>	<p>α. [flyttet. Se nedenfor] β. Det medfører større Ulykker for Øjeblikket (Ephialtes) α. Den virker skadeligt ved Exempels Magt. (Salg af Statens Embeder under Fr. 4).</p>
145	<p>vi overfor saa, Utroskab ogsaa maatte opstaa blandt de lavere Klasser i Frankrig før Revolutionen, saa var det dog ogsaa væsentlig fra Hoffet og dets Omgivelser, at Fordærvelsen udbredte sig ogsaa blandt Menigmand. Uagtet altsaa Utroskab i en betydningsfuld Gjerning</p>	<p>- (ikke nævnt)</p>
150	<p>vel kan have større Følger for Øjeblikket, saa bliver den dog neppe af saa stor Betydning med Hensyn paa Samfundets Fordærvelse, netop fordi den derved forbundne Fare er desto større, og den derfor forekommer sjældnere.</p>	
155	<p>Men ogsaa, og det vel især, for enkelte Menneskers Skyld bør vi udvise Troskab i vor Handlemaade. Det er allerede ovenfor omtalt, hvorledes vor Utroskab, selv i den ringe Gjerning, kan have stor Betydning for Andres baade sjælelige og legemlige Vel, og dette kan da</p>	<p>b: for enkelte Menneskers Skyld</p>
160	<p>især være Tilfældet, naar vi ere utro i et stort og vigtigt Hverv. Er f. Ex. En Bestyrer af en Spare= eller Livrentekasse, og han ved Utroskab tilvende sig selv dens Midler, da er det ikke til at forudsige, hvormange Mennesker han maaske i Fremtiden kan gjøre brødløse eller</p>	<p>1. andre Mennesker</p>
165	<p>trængende. Er En Tjener, om end i nok ringe en Gjerning, utro mod sin Herre, da kan han maaske derved sætte ham ud af Stand til f. Ex. at betale sine Skyldnere i rette Tid, han kan saaledes sætte en Plet paa hans Ære, hans gode Navn og Rygte, forårsage</p>	
170	<p>Kiv og Strid mellem Naboer, og mange andre saadanne</p>	

<p>175</p> <p>180</p> <p>185</p> <p>190</p> <p>195</p> <p>200</p>	<p>slemme Følger kan Tjenerens Utroskab have for ham, som det vilde være umuligt at opregne.-</p> <p>Dog det er især <i>os selv</i>, vi skade ved vor Utroskab, idet vi nemlig ved hyppig at gjøre os skyldig i denne Fejl ikke blot maa miste vort <i>gode Navn og Rygte</i>, vor Agtelse og Anseelse hos vore Medmennesker, hvad der i utallige Tilfælde kan være os til stor Skade, og saaledes gjøre et Skaar i <i>vor timelige Fordel</i>, men vi maa nødvendigvis ogsaa miste <i>den Agtelse, ethvert Menneske dog virkelig bør have for sig selv</i>, vi ville blive utilfredse og misfornøjede med os selv, vi ville miste vor <i>Samvittighedsro</i>. Alle disse Goder kan nemlig kun den have, der er tro i sin Gjerning, der stedse husker paa, hvad han bør være, og hvor dybt han dog igrunden vilde nedværdige sig ved Utroskab. Den Listige og Underfundige, den Efterladende og Skjødesløse kan umuligt have en god Samvittighed, naar han betænker, at han ikke blot har syndet mod Gud, men maaske gjort andre Mennesker ulykkelige, og <i>berøvet sig selv sin Ære og Agtelse</i> hos Andre. Og have vi tabt <i>vor Samvittigheds Ro</i> og Tilfredshed, da nytter det kun lidet, hvor højt vi ved vore slette Gjerninger ere komne paa Straa, i hvor fuldkomment Maal vi end have Alt, hvad der kan tilfredsstille vor Egenkærlighed, hvor godt vi end have skjult vor Ondskab, saa at vi endnu nyde Ære hos vore Medmennesker, vi kunne dog aldrig være tilfredse, aldrig lykkelige midt i vor Overflod. Og gaaer der os da Noget imod af Betydenhed, da have vi ingen Tilid mere hverken til os selv eller Gud, vi have ikke prøvet, hvad Troskab kan udrette, vi gribe til ny Utroskab for at hjælpe os ud af Forlegenheden, og mislykkes det, <i>da bukke vi ganske under for Ulykken</i>. -</p> <p>Men fremfor Alt bør vi da <i>for Guds Skyld</i> beflitte os</p>	<p>2. os selv</p> <p>α: Hensyn til vort gode Navn og Rygte</p> <p>β: vor timelige Fordel</p> <p>γ: vor Selvagtelse og Æresfølelse</p> <p>(<i>det sidste ikke nævnt</i>)δ: vor Samvittighedsro</p> <p>ε: har vi tabt vor Agtelse for os selv og vor Samvittighedsro,</p> <p>da have vi Intet at modstaa med i Ulykken.</p> <p>c. For Guds Skyld.</p>
---	---	---

<p>205</p> <p>210</p> <p>215</p> <p>220</p> <p>225</p> <p>230</p>	<p>paa at opfylde Troskabens hellige Pligt; thi gjøre vi ikke det, da kunne vi ingen Tillid have til ham, han bliver ikke vor Ven, og hans Hjælp er det dog, der skal krone alle vore Bestræbelser; vor Gudsdyrkelse kan umuligt være sand og oprigtig uden Opfyldelse af denne Pligt; thi hvad kan det nytte, om et Menneske udvortes er fromt og gudfrygtigt, naar hans Hjerte er fuldt af Urenhed? <i>hans Gudsdyrkelse bliver da blot til et Skjul for hans Slethed.</i> Derfor lyder der ogsaa i Skriften mange Opfordringer, Formaninger og Advarsler til os i denne Henseende: "<i>Jeg lod Forbandelsen udgaa</i>, siger den Herre Zebaoth," at den skal komme til Tyvens Hus og til hans Hus, som sværger falskeligen ved mit Navn" og "<i>Ingen skal undertrykke eller forfordele sin Broder i nogen Handel, thi Herren er en Hævner over alt Saa-dant</i>"; og paa den anden Side forjættes der os en herlig Løn, dersom vi følge Herrens Bud, "at bevise al god Troskab", naar det nemlig hedder: "Vær tro indtil Døden, og jeg vil give dig Livsens Krone".-</p> <p>Betragte vi nu paa den ene Side Følgerne af Utroskab, og paa den anden Side ikke blot det Gavnlige og Nyttige, men tillige det moralsk Rigtige i Troskaben, da maa det være os en kraftig Opfordring til at stræbe at opfylde denne Pligt, og vi kunne være forvissede om, at vi i ethvert Tilfælde ville opnaa Mere ved Troskab end ved det Modsatte, om ikke her, saa dog hisset, saaledes som ogsaa Kristus forjætter os, naar han siger: "Vær tro over Lidet, saa vil jeg sætte Dig over Meget".</p> <p>[mg +]</p> <p>25/3 1859</p>	<p>1. Hvis vor Gudsdyrkelse ikke skal blive usand, da maa vor Tjeneste heller ikke blive Øjentjeneste.</p> <p>2. Derfor udtaler Skriften sig udtrykkeligt herom (Ingen maa <u>forfordele</u>...; Jeg lod Forbandelsen udgaa...: Paolui <u>formaner</u> til Troskab).-</p> <p><u>Slutning</u>: Troskab er altsaa en uundgaaelig Fordring til os i al vor Færd.-</p>
---	---	---

Opfordret til at skrive efter en lærerdikteret disposition vil eleven sandsynligvis komme galt afsted, hvis han ikke havde fulgt den og i stedet skrevet efter en selvstændigt udformet disposition eller helt undladt at skrive en sådan. Skønt lærerens disposition ikke er absolut indlysende, bliver den fulgt, også med hensyn til pkt. B,a: "Troskab i vor Gjerning er fornøden for Samfundets Bestaaen", som er en fortsættelse af pkt A.: "Fristelser til Utroskab" og først under pkt. B,b: "...for det enkelte Menneskes Skyld" opregner positive forhold i forbindelse med emnet. Stilens inddragelse af eksempler på utroskab fra danmarkshistorien, græsk oldtid og samtiden synes at understøtte et misantropisk helhedssyn, der kun opvejes af nogle enkelte bibelcitater i slutningen. Dens dispositionelle univers holder disparte skæbner sammanknyttet i øvelsesstilens fiktion, og religionspsykologiske indslag om samvittighed og forbindelse mellem tro og arbejde understøtter en forudsigelig øvelsesstil.

	<p><u>Hvilke Ensidigheder hefte sig lettest ved det Liv, der indvies til Studier?-</u></p> <p>Menneskekjendere paastaa, at der gives visse Kjendemerker, f.Ex. en Persons Gang, hans Skikkelse o.s.v, hvorefter man med temmelig Sikkerhed kan afgjøre, til hvilken Stand han hører, hvad han beskjæftiger sig med, o.s.v., og vist er det, at der hefter sig saamange Ejendommeligheder ved et Menneske, der hidrøre fra hans Beskjæftigelser, at de have en ikke ubetydelig Indflydelse paa hele hans Personlighed. Hvo vilde f. Ex. ikke kunne kjende en Skrædder eller en Matros fra andre Folk, om ogsaa ikke Klædedragten kom til? Vi gjøre os det ikke rigtig klart, hvad det er, der er Skyld deri, men dog synes vi strax, naar vi se et saadant Menneske: "Ja han er Skrædder", eller: "Han er Matros"; og man kunde nævne mange andre Exempler, der</p> <p>bevise det Samme. Ligesaa velsom Nationerne adskille sig fra hverandre dels ved deres Legemsdannelse, dels</p>	
--	---	--

<p>20</p> <p>25</p> <p>30</p> <p>35</p> <p>40</p> <p>45</p>	<p>ved deres Klædedragt, deres Skikke og Andet, saaledes findes der ogsaa mellem en Nations enkelte Individer saa store Forskjelligheder, der hidrøre fra deres hele Livsstilling, at det vilde være umuligt at paapege dem alle. Ogsaa denne Indflydelse, som vore Beskjæftigelser udøve paa os, er altsaa nok værd at tage med i Betragtning, naar vi vælge os en Livsstilling, der, om ikke andre Omstændigheder indtræffe, skal være varig for vort hele Liv. Vi ville i det Følgende lidt nærmere betragte det Livs Særegenheder og Ejendommeligheder, som ligger os nærmest, nemlig de Studerendes.-</p> <p>Naar vi her tale om Studier, da maa vi derved forstaa saadanne Sysler, der optage den væsentligste Del af vor Virksomhed, altsaa dels boglige Sysler, dels ogsaa dybe Granskninger i en eller anden enkelt Retning af Videnskaberne. Netop et saadant Liv, blot helliget til Studier, vil, skjøndt naturligvis i forskellig Grad, medføre mange Ensidigheder, det vil sige, Særegenheder og Ejendommeligheder, saavel i aandelig som i legemlig Henseende, der præge sig saa dybt ind i vort hele Væsen, at vi ikke godt kunne frigjøre os for dem. Den Studerendes Liv foregaar mest i hans lille Studereværelse; der lever han med sine Bøger, der sluger han al den andelige Føde, [lærerrettet: ,>; i margen tilføjet: "kort"] hans Bøger blive ham kjære, ja uundværlige, da de ere hans største Lyst. Han faaer da heller ikke saamegen Lejlighed til at færdes i Verdens Tummel og Larm, den praktiske Side af Livet gaaer for Størstedelen tabt for ham, thi det kan han ikke læse sig til i sine Bøger. Han bliver i Forhold til det almindelige praktiske, larmende og støjende Menneskeliv paa en Maade som den, der stedse har sikkert hjemme i Kakkelovnskrogen, uden at have faaet nogen ret Erfaring, nogen rigtig Kjendskab</p>	
---	--	--

50 til Menneskene og deres Gjøren og Laden. Ofte gaa
hans Studier mest ud paa en enkelt Retning af Viden-
skaberne, og da er han endnu mere udsat for ganske at
opsluges deraf og fordybe sig deri, det gaaer ham let,
55 som man ofte har sagt om de store Astronomer, at de
vare kloge paa Himmelen, men Taaber paa Jorden.
Hvad Under da, om et saadant Liv maa give den Ved-
kommendes hele Personlighed et varigt Stempel, som
umuligt aldeles kan udviskes af andre Livsforhold.
Hermed være naturligvis ikke sagt, at det gaaer alle
60 Studerende saaledes; nej, det vilde i Sandhed være en
sørgelig Tanke, hvis det var Tilfældet, og det vilde vist
svække Lysten hos de Fleste til nogensinde at give sig
af dermed. Men det er heller ikke saaledes; Studierne
skulle bidrage til at danne, til at udvikle Aanden og
65 Tænkningen, og dette Maal kan meget godt naaes, uden
at man derfor behøver saa aldeles at opsluges deraf, at
man derover maa forsømme andre, maaske lige saa
nødvendige Ting. Kun det kan man sige – og det bør vi
70 da ogsaa i den følgende Betragtning holde fast paa – at
det kan gaa saaledes, og at det ogsaa ofte idetmindste
tildels bliver Tilfældet.-

Disse Ensidigheder strække sig saavel til den Stude-
rendes aandelige som legemlige Væsen. Han vil læse
sig til Alt, og Andet end det, han kan læse sig til eller
75 selv tænke sig til, faaer han ikke nogen Kundskab om,
og bryder sig maaske heller ikke om at faa at vide. Han
holder kun den allernødvendigste Omgang med andre
Mennesker, raadfører sig ikke med dem, taler ikke med
dem om det, han kunde være i Tvivl om, og det kan
80 saaledes umuligt undgaaes, at han faaer et noget ensi-
digt Blik paa det Meste af det, som forekommer i det
daglige Liv. Han faaer en forkert Mening om hele Ver-

<p>85</p> <p>90</p> <p>95</p> <p>100</p> <p>105</p> <p>110</p> <p>115</p>	<p>den, ja denne Urigtighed i hans Anskuelse kan endog strække sig til Begrebet om det, der er et Menneske vigtigst, til Begrebet om Gud. Hvor mangen ung Studerende er det ikke gaaet saaledes, at han ved Studiet af lærde Skrifter er kommen til at tvivle om alt det Bestaaende, om dets Skabelse og Opholdelse, ja endog om, at der var en Gud til, indtil han ved at tale med andre Mennesker faaer sine Begreber opklarede, og faaer at se, at det, han har læst, meget godt lader sig bringe i Samklang med Begrebet om et højeste Væsen. Men undertiden seer man ogsaa Exempler paa, at et saadant Menneske, der engang er kommen til at tvivle, stedse dybere og dybere nedsænker sig i denne Tvivl, for om muligt dog at udgranske Noget, der kunde tjene hans tvivlende Sjæl til Trøst, og han finder det ikke, han gaaer videre og videre i sine Grublerier, og mister maaske tilsidst Forstanden derover. Ja for det tænkende og overvejende Menneske kan der undertiden komme saadanne Tvivlens Øjeblikke, man kan komme til at gaa og gruble over Noget, som man aldrig kan finde ud af; men godt og glædeligt er det da, om man kan sige til sig selv: ”Jeg vil ikke mere gruble derover”, og man da har Kraft nok til at udføre denne Beslutning.- Den Studerende føres ved sin Læsning saa særdeles let videre, han kommer til at føle en uslukkelig Tørst efter Viden, han vil trænge ind i Naturens Hemmeligheder, og de ere ofte af den Art, at han ikke kan gennemtrænge dem. Han danner sig da selv et Billede af Tingene, men Billedet bliver en Karikatur, der enten gaaer til den ene eller den anden Yderlighed; thi han har ikke praktisk Erfaring, han seer Verden, som man siger, kun gennem sine egne Brillor. Dog, de omtalte Muligheder ere de sjældnere; men derimod er det meget hyppigt, at den</p>	
---	--	--

120	<p>Studerende faaer en saadan Forkjærlighed netop for sit Studium, at det aldeles lægger Beslag paa hans hele Tænkning og Bestræbelse; han gaer da enten til den ene eller til den anden Yderlighed; han foragter maaske</p>	
125	<p>aldeles alle andre Studier og Beskjæftigelser i Sammenligning med det, han har valgt, og han kommer altsaa ogsaa let til at se ned paa Mennesker, der beskjæftige sig med dem. Han synes, at han slet ikke kan tale med eller have nogen Omgang med denne raa, uoplyste</p>	
130	<p>Hob, han er stadig utilfreds med den; thi det falder ham ikke ind, at alle Mennesker ikke kunne have hans Lyst. Paa den anden Side kan han saa aldeles opsluges af sine Studier, at de blive hans eneste Beskjæftigelse, han tænker aldrig paa Andet, har ingen Interesse for Andet,</p>	
135	<p>han bliver en gammel vindtør Magister, der ikke har Sands for Noget af det, der foregaaer udenfor ham. Kun sin Aand sørger han for at skaffe Føde, Legemet bryder han sig ikke om; han forsømmer altsaa sin Klædedragt, og bryder sig i det hele taget slet ikke om,</p>	
140	<p>hvad andre Mennesker sige om ham, naar han blot kan faa Lov til stedse at leve i Ro blandt sine Bøger.- [lærer tilføjet i margen: "Exempler af Holberg eller Hostrup eller Heiberg"]</p>	
145	<p>Saaledes er der mange Snarer, som Studerende let er udsat for at blive hildet i, og naar det sker, da vil det ogsaa give sig tilkjende i hans ydre Adfærd. Lader os tænke os en saadan lærd Pedant, hvordan vil vel hans ydre Fremtræden være? Han fattes aldeles det praktiske Blik paa Tingene, han betragter dem blot fra sit Standpunkt, og hans Bedømmelse af dem vil altsaa ogsaa</p>	
	<p>blive meget ensidig. Hører man ham derfor tale om Noget, da griber han det altid an paa en kejtet Maade, han indvikler sig selv i idelige Selvmodsigelser og</p>	

<p>150</p> <p>155</p> <p>160</p> <p>165</p> <p>170</p> <p>175</p> <p>180</p>	<p>Urimeligheder; thi han har ingen Erfaring i det, der ta- les om. Han mærker maaske, at han altid kommer galt fra det, naar han vil give sit Besyv med i Laget; han bliver altsaa genert, og maa sidde bomstille og lade Andre snakke. Mangen En er ogsaa hovmodig af sin megen Lærdom, han seer aldeles ned paa sine Tilhøre- re, slaaer om sig, som Holberg siger, med lutter latin- ske Gloser og Distinktioner, for ret at vise, hvor meget han kan. En saadan Person har Holberg, om end tildels i Karrikatur, skildret i Erasmus Montanus. Selv om en lærd Mand slet ikke gaaer til nogen af disse Yderlighe- der, saa mærker man dog let paa hans Tale, hvilket Studium der især har beskjæftiget ham; idelig indblan- der han uvilkaarlig Ord og Vendinger i sin Tale fra den Gjenstand, der er hans Yndlingsstudium, han taler helst om den, idet han troer, at hans Tilhørere forstaa ham; men dette er vel som oftest ikke Tilfældet, og han bli- ver saaledes trættende og kjedelig for dem.- Skal en Person, der hele sit Liv blot har lagt sig efter boglige Studier, tage sig Noget for, der angaaer det praktiske Liv, da kommer han næsten stedse kejtet fra det; han forstaaer slet ikke, hvordan han skal tage fat paa Andet, end det, der netop vedkommer hans Studium; kun det kan han omfatte og huske, med Hensyn til alt Andet er han saa adspredt og saa fremmed, at han let bliver lat- terlig for Andre. Ja hans Beskjæftigelse vil ikke blot vi- se sig i hans Tale- og Handlemaade; hans hele Adfærd, hans Klædedragt, ja selv hans Gang kan komme til at bære Præg deraf.-</p> <p>”Men”, kunde En sige, ”da der dog er saa mange Snarer at falde i, saa mange Vanskeligheder at over- vinde, burde man saa ikke hellere aldeles lade være at give sig af med Studeringer? Nej langtfra! Thi kan man</p>	
--	---	--

185	overvinde disse Hindringer, kan man undgaa disse Snarer – og det kan man, naar man nøje passer paa -, da er der Intet, der saameget danner Aanden, der giver Sindet en saadan Tilfredsstillelse, som netop Studeringer. Kun det maa man vogte sig for, ikke at overvældes af dem, ikke at komme for langt ind i dem; man maa kunne rive sig løs fra dem, man maa søge Omgang med andre	
190	Mennesker; den praktiske Side af Livet maa man ogsaa skaffe sig Kjendskab til, hvis man ikke skal blive en Særling, et Menneske, der paa en Maade bliver et Udsbud af andre Menneskers Samfund; og denne Kjendskab kan man ikke erhverve sig alene gennem Bøger.	
195	Og kommer man saa engang til at gruble over Noget, hvilket kan ske, da skal man søge ved Samtale med Andre at faa sine Begreber opklarede, eller ogsaa at overvinde sig selv saameget, at man lader det fare. Thi ligesaa vist som Frugten af Studier er særdeles rig, naar man blot beskæftiger sig med dem paa den rette Maade, ligesaa sørgelige ere ogsaa Følgerne af det Mod-	
200	satte, og man kan altsaa med Grund tilraabe det unge Menneske, der indvier sit Liv til Studier: ”Studer, men bliv ingen Bogorm!” –	
	ug?	22/11 1858
15		

No 17.

Hvad forstaaes ved Historie, og fra hvilke Kilder

henter den sit Stof?

Hos ethvert Menneske, der ikke er aldeles ligegyldigt for, hvad der omgiver ham, gjør der sig en Lyst gjeldende [lærerrettet: e>æ] til at vide, kjende og forstaa. Allerede denne i Mennesket nedlagte Videbegjerlighed vil hendrage ham til at gjøre sig bekjendt med Historien, men var det blot den, der drev ham til Studiet af Historien, da vilde denne ikke have Noget forud for enhver anden Viden. Men skal et Studium drives til nogen Fuldkommenhed, skal det være til nogen sand Nytte og Fornøjelse, da fordres der, at man maa have Forkjærlighed for sit Studium, at der maa findes en højere aandelig Trang i vort Indre, der driver os netop til dette Studium

Findes der en saadan Trang til at gjøre sig bekjendt med Historien? Hertil kunne vi svare, at vel er denne Trang langtfra lige stærk hos Alle, og En beskjæftiger sig derfor med Historien i mindre, en Anden i videre Omfang; men den maa dog føles af Alle, der tænke lidt over, hvad de dog egentlig have at betyde i denne Verden. Man maa føle Tilbøjelighed til at lære Menneskeslægten, det Samfund, hvoraf man selv er et Medlem, at kjende, man maa ønske at se Menneskenaturen i sin [lærerrettet sin>dens] uforfalskede Skikkelse, se hvad vor Hensigt og vort Formaal her paa Jorden dog egentlig er. Menneskenaturen maa altsaa studeres, og Kjendskab til den er netop det Udbytte, Historien bringer os; thi alle de Begivenheder, alle de Tilstande, den fremstiller for os, ere dog Virkninger og Ytringer af Menneskenaturen, og om den endog ofte forekommer forfalsket og fordærvet, saa faa vi dog gjennem Historien et saadant Indtryk af den, at den ved grundig Eftertanke

<p>35</p> <p>40</p> <p>45</p> <p>50</p> <p>55</p> <p>60</p>	<p>maa [lærerrettet: "kunne" indføjet] erkjendes. Man bør, saavidt muligt, søge at lære sin Tid at kjende, man bør søge at fatte, hvad det er, der rører sig i den, hvad det er, der især tilstræbes, man maa kjende den, hvis man ellers ikke skal blive et blot uvirksomt Led i det store Samfund, hvis man skal kunne deltage i den almindelige Stræben med gode Frugter. Men Nutiden er grundet paa Fortiden, den er udsprungen af den og igrunder kun en Fortsættelse af den, og hvis man derfor vil have et ret klart Blik paa Nutiden, da maa man tillige kjende dens Kilde, kjende Fortiden. Saaledes bliver da Historien en Nødvendighed for Mennesket, og paa grund af den dybt følte Trang fremstod den ogsaa tidligere end de fleste andre Videnskaber.-</p> <p>Betragte vi Historien fra Nutidens Standpunkt, da maa vi sige, at den er udviklet i saagodtsom alle mulige Retninger, og desto vanskeligere bliver det da ogsaa at bestemme, hvad Historie egentlig er. Saameget kunne vi dog sige, at den blot befatter sig med det Skete eller det endnu Nærværende, og man kunne altsaa i dens største Almindelighed bestemme den som en Fremstilling af [utydelig lærerrettelse] det Skete eller det, som har været og maaske endnu er. Dog den er heller ikke blot en Fremstilling, den er ogsaa en Kundskab, en Videnskab, den er ikke blot, hvad der er fremstillet i Bøger, men tillige Helheden af Begivenheder og Tilstande [de sidste 5 ord er understreget og markeret med et ?] fra den forbigangne Tid. Idet den gaar ud fra Menneskene – thi om den end ikke blot behandler, hvad der angaar dem, saa behandler den dog, hvad deres Granskning har udfundet, og udgaar altsaa fra deres Aand som Grundlag -, indeholder den saaledes Alt, hvad de i Tidens Løb have erfaret, hvad de have gjort, sagt</p>	
---	--	--

65 eller tænkt, forsaavidt dette Sidste kan vides. Saaledes
beroer den da enten paa egen Erfaring eller paa Under-
retning [understreget] og Belærse om Andres Erfarin-
ger. Den bedste Forestilling om dens Begreb faaer man
70 dog gjennem dens Modsætning, Filosofien; thi medens
denne ikke vil se paa det Enkelte, ikke vil give sig af
med Kjendsgjæringer, men forsker efter de sidste
Grunde hos Alt, saa beroer Historien egentlig blot paa
Kjendsgjæringer, og hvor disse mangle, på fornuftige
85 Slutninger og Tankeforbindelser, og forsker vel i dem
ogsaa, men efter Kjendsgjæringer, for at bestyrke eller
berigtige sine Slutninger.-

Hvad her er sagt, gjelder imidlertid kun om Historien
i sin [lærerrettet sin > dens] største Almindelighed; den
omfatter paa en Maade Alt, og deler sig derfor i en
80 Mængde Grene efter den Mængde Gjenstande, som den
behandler; men, da en Gjenstand aldrig kan behandles
fuldstændigt, uden at der maa tages Hensyn til andre
Forhold, gribe de næsten alle mere eller mindre ind i
hverandre. Historien omfatter saaledes ikke blot hele
85 Naturen, saa at man f.Ex. kan tale om Dyrenes Historie,
men især behandler den dog, hvad der angaaer Menne-
skeslægten og Jorden, hins Gang, Handlen og Virken
gjennem Aarhundreder, dennes Omdannelse ved Men-
neskehaand, [lærerrettet , > ;] og som saadan er det, vi
90 kalde den Historie i mere indskrænket Betydning. Men
denne er atter forskjellig efter det Synspunkt, hvorfra
man gaaer ud, enten saaledes, at man seer det Hele un-
der et Overblik, uden at tage Hensyn til andre enkelte
Begivenheder end de allervigtigste; man hæver sig lige-
95 som ud over Jorden, holder sig ikke nøje til Tiden, man
betragter Menneskeheden, dens Tilstand, dens aandelige
Udvikling i Almindelighed, og der fremkommer alt-

100	<p>saa en Menneskeheds-Historie, som imidlertid ikke holder sig alene til Kjendsgjeringerne, men ofte lader Plads tilovers for Formodninger og Fornuftsslutninger. I Modsætning hertil staaer Universalhistorien, der blot fortæller Begivenheder, store og smaa, og vel sammenstiller dem, men uden nærmere at paavise deres Årsager og Følger. [De sidste par linjer markeret med et</p>	
105	<p>spørgsmålstegn, "Univelsal-Historie" understreget"] Den egentlige Historie, <u>Verdenshistorien</u>, er en Forbindelse af dem begge; medens den strengt følger Tiden og bedømmer Begivenhederne, adskiller den sig fra den ene ved at udelukke alle Antagelser, der ikke grunde sig</p>	
110	<p>paa Kjendsgjeringer, og fra den anden ved at tage Begivenhedernes Aarsager og Følger med; den bliver altsaa en sammenhængende, ordnet Fremstilling af eller Kundskab om alle væsentlige Forandringer, der ere foregaaede med Jorden og Menneskeslægten i den for-</p>	
115	<p>bigangne Tid.-</p> <p>Men, skjøndt saaledes begrændset, omfatter Verdenshistorien dog en særdeles vid Mark. Thi vel er det egentlig kun de store, verdenshistoriske Begivenheder, det vil sige, de Tildragelser, der have blivende Betydning for alle Mennesker enten for bestandig eller for</p>	
120	<p>længere Tid,- vel er det kun disse, der egentlig høre med til Verdenshistorien; men, idet den tillige beretter deres Aarsager og Følger, maa den medtage mange mindre Begivenheder, der enten have fremkaldt de større eller ere blevne foraarsagede ved dem. Og om end</p>	
125	<p>Noget af det Forgangne skjules af Forglemmelse, om end de mindre Tildragelser træder i Skyggen for de større, saa er dog den historiske Tid saa lang, Summen af Begivenheder saa stor, at man aldrig kan komme tilbunds i Verdenshistorien; og hvert Aar, ja næsten hver</p>	
130		

<p>135</p> <p>140</p> <p>145</p> <p>150</p> <p>155</p> <p>160</p>	<p>Dag forøges dens Stof endnu mere. Den omfatter derfor en Mængde Underafdelinger, det enkelte Folks, det enkelte Lands Historie, Kundskaben om de i den til enhver Tid bestaaende Forhold, altsaa den politiske Historie, Kirkens, ja selv enkelte Familier eller Personers Historie, Videnskabens, Kunstens og Sprogets Historie; og hver af disse indbefatter igjen en Mængde Underafdelinger, som det vel vilde være umuligt at opregne. Og om end enkelte af dem have mindre med den almindelige Verdenshistorie at gjøre, saa strejfe de dog alle til dels ind paa dens Gebet som fremkaldende Verdensbegivenhederne, eller fremkaldte ved dem. Den behandler dog ikke alle disse Forhold lige omfattende; thi medens nogle af dem fordre en dybere Indtrængen netop i den enkelte Retning, og saaledes ved at behandles fuldstændigt vilde skade det almindelige Overblik, saa berører den disse kun løseligt, og holder sig nærmest til det, der angaar Landet og Statsamfundet, som den nødvendigeste Betingelse for al Fremskriden ogsaa i de andre Retninger.-</p> <p>Verdenshistoriens, eller som vi nu særskilt kunne kalde den, Historiens Formaal er altsaa at skaffe sig en grundig Erkjendelse af Menneskeslægtens Tilstand tidligere og nu. Men skal dette opnaaes, da maa Historien behandles videnskabeligen; [lærerrettelse: videnskabelig] Begivenhederne maa skildres i ordnet Sammenhæng, saa at man ikke blot seer den enkelte Tildragelse, men alt med den Samtidigt, og samler det Hele til et Totalbillede, hvorigjennem man da erkjender Nutidens Sammenhæng med dens Kilde, Fortiden. Historien kan altsaa ikke blot nøjes med en tør Opregning af Begivenheder, den maa behandles pragmatisk, det vil sige saaledes, at den i sin Helhed kan sammenlignes med</p>	
---	---	--

<p>165</p> <p>170</p> <p>175</p> <p>180</p> <p>185</p> <p>190</p> <p>195</p>	<p>Nutiden, og være til Nytte i det virkelige Liv, saaledes, at den ikke blot bliver en Samling af tørre Hukommelsessætning, men tillige tiltrækker, tiltaler og danner Aand og Hjerte.-</p> <p>Ligesom altsaa Historien, selv i sin mest indskrænkede Betydning, omfattede en Mangfoldighed af Gjenstande, saaledes henter den ogsaa sit Stof fra utallige Kilder og understøttes af mange Hjelpevidenskaber. De væsentligste Betingelser for en ordnet Fremstilling af Historien ere Tidsfølgen og Geografien; uden Tids- og Stedsbestemmelser vilde man svæve i Uvished om Alt, hvad der berettes os, og saaledes maa da ogsaa disse Videnskabers Kilder komme med i Betragtning. De fornemste Kilder for Historien ere de skrevne; thi hvad man gennem de uskrevne Kilder kan udfinde, kan dog aldrig blive absolut historisk sandt, og Menneskets Dømmekraft strækker sig ikke saavidt, at den med fuldkommen Bestemthed kan angive en historisk Begivenhed, der ikke er overleveret gennem en skreven Kilde; idetmindste bliver en Tidsangivelse højst usikker. Historieskrivningen er da atter blandt de skrevne Kilder den paalideligste, saavel de samtidige som de senere Historieskriverses Værker. Dog maa man, hvis man skal have den historiske Sandhed frem, anvende streng Kritik; thi Meget kan bidrage til dens større eller mindre Troværdighed. Især har man med Hensyn til de senere at lægge Mærke til, hvorvidt de kunne kjende den Tid, de skildre, og om ikke maaske de hensætte mange af deres Tids Forhold i Fortiden, som om de ogsaa da havde fundet Sted. Derfor maa man stedse foretrække de samtidige; men selv disses Troværdighed er betinget af ikke faa Omstændigheder, idet de maaske mangle Villie, maake ogsaa Evne til at</p>	
--	---	--

<p>200</p> <p>205</p> <p>210</p> <p>215</p> <p>220</p> <p>225</p>	<p>sige den rene Sandhed; det er vanskeligt at træffe sam-</p> <p>tidige Historieskrivere, der ikke enten selv ere mere el-</p> <p>ler mindre interesserede i de Begivenheder, de skildre,</p> <p>og derfor mere eller mindre partiske, eller paa Grund af</p> <p>deres Stilling have været tvungne til i deres Skildring at</p> <p>tage mere eller mindre Hensyn til andres Tykke. Tage</p> <p>vi saaledes Liviu for os, da ville vi snart se, at han skri-</p> <p>ver i afgjort romansk Aand; eller tænke vi paa de talrige</p> <p>Skribenter under Ludvig d. 14de i Frankrig, da finde vi</p> <p>blandt disse mange, der blot stræbte efter Hoffets</p> <p>Gunst. Her maa man da sammenligne alle Kilderne, og</p> <p>nærmest de Historieskrivere, der leve i Udlandet og</p> <p>saaledes ikke kunne være saa interesserede i Begiven-</p> <p>hederne; men atter her støder vi paa den Vanskelighed,</p> <p>at disse næppe tilbørligt kjende de Forhold de skildre.-</p> <p>Men der forløb over tre Aartusinder, før vi træffe paa</p> <p>nogen egentlig Historieskrivning; hvorfra skulle vi da</p> <p>hente Stof til denne lange Tids Historie? Den tidligste</p> <p>Tid er indhyllet i Mørke; Begivenhederne forplantedes</p> <p>gjennem mundtlig Overlevering fra Slægt til Slægt, og</p> <p>om vi end maa antage, at Hukommelseskravene i sin</p> <p>Tid var stærkere, saa bliver dog det, der fra den forhi-</p> <p>storiske Tid er leveret til os, for den allerstørste Del kun</p> <p>at betragte som Mythe og Sagn, og her har Dømme-</p> <p>kraften saaledes en vid Mark for sig, hvoraf den histori-</p> <p>ske Sandhed kun med stor Møje og stor Uvished lader</p> <p>sig uddrage. En væsentlig hjælp yder dog Digtekunsten</p> <p>den; thi hos ethvert Folk er den tidligst udviklet, og</p> <p>gjennem den kunne vi da med temmelig Sikkerhed lære</p> <p>Begivenhederne at kjende, der tilhøre en forhistorisk</p> <p>Tid; men dog maa der anvendes stor Forsigtighed, hvis</p> <p>man ret skal kunne adskille det Billedlige fra den rene</p> <p>historiske Sandhed; om end saaledes Homer [lærer-</p>	
---	---	--

<p>230</p> <p>235</p> <p>240</p> <p>245</p> <p>250</p> <p>255</p>	<p>kommentar i margen: "og saa gaaer hans Digtes Gjenstand dog ikke langt op over den ovenfor angivne Grændse"] i sine Hovedtræk skildrer, hvad der historisk har tildraget sig, saa kunne vi dog næppe med Bestemthed afgjøre, om ikke mange af de der forekommende Helte ere indsatte og skildret, netop som det passede ham bedst. Ogsaa de Forfatninger, vi forefinde ved Begyndelsen af den historiske Tid, Lovsamlinger, Indskrifter paa Oldsager o.s.v. kunne yde væsentlige Bidrag til at bedømme, hvad der er historisk Sandhed.-</p> <p>Forbinder man nu med disse litterære Leveringer de uskrevne Kilder, da kommer man dog ofte til Gissninger, der næsten grændse til Vished. Det er her ikke blot Geologernes Resultater, og Jordens naturlige Beskaffenhed, der kan komme i Betragtning, men tillige og især Folkeejendommelighederne saavel i legemlig som i aandelig Henseende. Ikke blot gennem Legemsdannelsen, men selv gennem Folkeslagenes aandelige Retning lader sig Slægtskabet mellem Stammerne erkjende, om end denne sidste i Tidernes Løb kan være paavirket af en Mængde fremmede Elementer. Sproget, ja selv Tankeforbindelsen og Udtryksmaaden kunne være Hjælpemidler, ligesom ogsaa Fællesskab og Lighed i Kunstens Levninger, i Redskaber, Vaaben, Mønter o.s.v. Kortsagt, det vilde være umuligt at opregne alle de Kilder, som Historien benytter; det Mindste som det Største kan tjene til at give den Bestemthed og Klarhed, og selv af det, der synes ubetydeligt, kan der ofte uddrages en nyttig Lære for Historien.-</p> <p>Historien har saaledes en Mængde Kilder at øse af; den <u>kan</u> altsaa fremstaa, men den <u>maa</u> tillige fremstaa. Vi have allerede tidligere seet, hvilken Trang der maatte føles til den, og tillige tildels betragtet dens</p>	
---	---	--

Nytte, hvorledes den, fremstillet og opfattet paa den rette Maade, maa danne og oplyse, maa give et klart Blik paa sig selv og sin Tid. Ikke blot Statsmanden kan fra den hente lærerige Forbilleder og søge Raad i tvivlsomme Tilfælde, men selv den simple Mand kan af den øse mangan en Lære, der vil være ham til Nytte og Fornøjelse. Det Menneske, der er aldeles ubekjendt med Historien, lever igrunden i en sørgelig Uvidenhed; tager han, det være sig næsten hvilken som helst Bog, hvilken som helst Avis i Haanden, da vil han ikke engang kunne læse den med nogen Fornøjelse; thi der vil være Meget, som han ikke forstaar. Han ved ikke noget om, hvorledes det gaaer den Menneskeslægt, som han selv tilhører, undtagen just i den snevre Kreds, han daglig lever i; han bliver saaledes en Fremmed, en Ukjendt paa Jorden, den Klode, han beboer. Betragte vi derimod den, der er trængt rigtig ind i Historien, da vil han have et ganske anderledes klart Blik paa det Hele; ingen Begivenhed er egentlig ny for ham, thi han kjende allerede fra Historien en lignende, og kan altsaa med temmelig Sikkerhed forudsige dens Udfald, og ved, hvilke Forholdsregler der som en Følge deraf bør tages. Derfor have de ikke ganske Uret, som sige, at Fortiden er en Spaadom om Fremtiden; thi som Nutiden er udsprunget af, grundet paa det Forbigangne, saaledes maa ogsaa Fremtiden være betinget af Nutiden, og denne læres kun grundigt at kjende gennem Historien.

[mg+]

22/5 1859